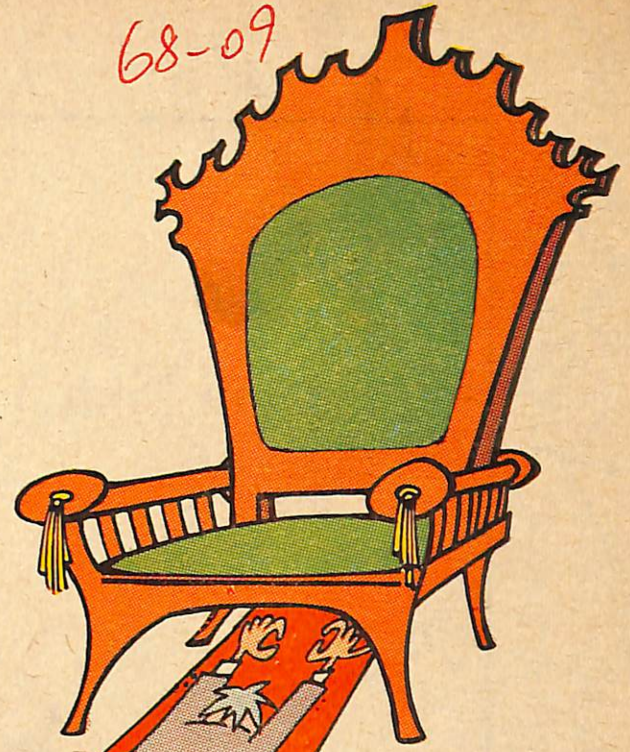
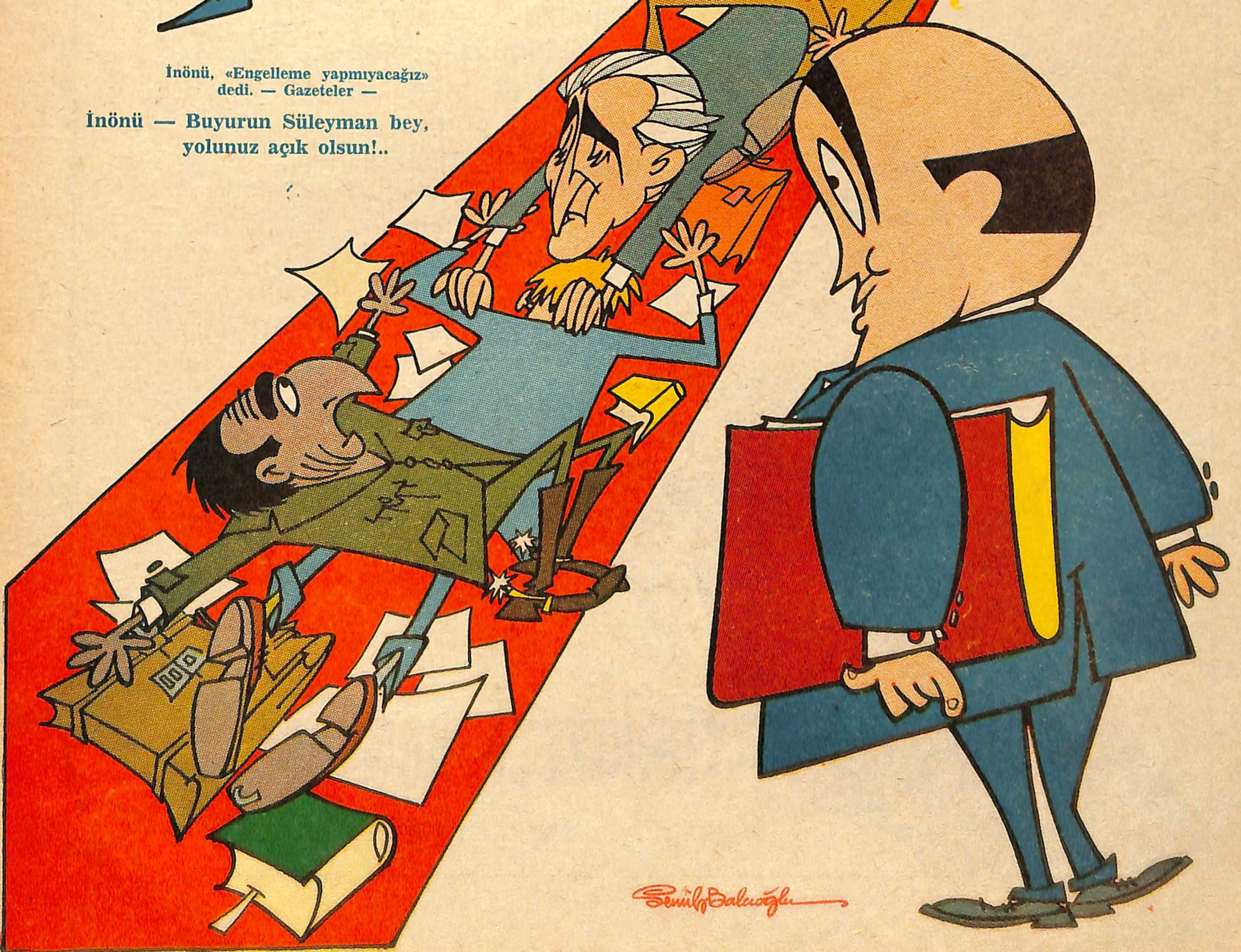
Akbaba

68-09

İnönü, «Engelleme yapmıyacağız» dedi. — Gazeteler —

İnönü — Buyurun Süleyman bey, yolunuz açık olsun!..

1968 Yılı Ümit Yılıdır

17
MİLYON

17 Milyon liralık
ikramiyelerden siz de
faydalanınız... ve böylece
ümitlerinizi gerçekleştiriniz.
Bunun için de
İş Bankasında en az
200 liralık bir hesap
açtırmalısınız. Kazanma
şansınızı artırmak
için tasarruflarınızın
tamamını İş Bankasında
toplamanızı bilhassa
tavsiye ederiz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

PARANIZIN... İSTİKBALİNİZİN EMNİYETİDİR

(Yeni Ajans : 0666 — 31)

Akbaba

Yıl: 46 Cilt: 14 Sayı: 9 * Kurucusu: Yusuf Ziya ORTAÇ * 21 Şubat 1968

Öp Papazın Elini!

U-THANT Asya'lı bir politikacıdır. «U» harfi Birleşmiş Miletler Genel Sekreterinin ana dilinde «Sayın bay» veya «saygı değer» anlamına gelirmiş. Dünya gazetelerinde böylece anılıyor pek ünlü Mösyö Thant... Eh, bugün bulunduğu mevki de azımsanacak gibi değildir, New York'un göbeğinde, dev bir kibrit kutusu gibi göklere tırmanan Birleşmiş Milletlerin en sorumlu koltuğunda oturuyor U-Thant...

Ne var ki U-Thant, Türkiye'nin Kıbrıs dâvasında kör kör gözüm parmağına denecek kadar açık dümenlere girmiş ve Papaz Makarios ile elbirliğinde Türkiye'ye kazık atmak için elinden geleni ardına koymamıştır. Doğrusunu isterseniz, beklenmeyen bir şey değildi bu! Pek meşhur U-Thant başındaki «U» harfine rağmen ayak oyunlarını yapacaktı. Bu konuda bizim uyanık bulunmamız gerekiyordu. Üstelik uyarıcı Türk atasözleri de vardı:

«— Kurda neden ensen kalın diye sormuşlar, kendi işimi kendim yaparım da, diye cevap vermiş.»

«— Bugünkü işini yarına bırakma!»

«— Deveni önce ağaca bağla sonra Allaha emanet et!»

İşte atalardan gelen bütün bu sözlere sırtımızı çevirip, sağduyumuzu körelterek Kıbrıs dâvasında oyuna, hem de oyunların en ucuzuna geldik. Kendi işimizi kendimiz göreceğimize Johnson'un avukatına havale ettik, ve meşhur U-Thant'ın ferasetine güvendik... Eninde sonunda kazığı yiyen gene biz olduk. Şanlı Mehmetçiğin yüzsuyu hürmetine kazandıklarımızı masa üstünde veriverdik...

Ve yazık oldu fırsata... ki gitti gider.

Kanlı kaatil Türk düşmanı Grivas'ın Boğaziçi ve Geçitkale köylerine alçakça hücum edip çoluk çocuğu öldürmesi üzerine bütün Türk milleti bir tek insan, bir tek yürek olmuştu. Büyük Millet Meclisi heyecanla toplandı ve hükûmete büyük yetki tanıdı, Türk ordusuna:

— Hazır ol! emri verildi. Mersin ve İskenderun'da savaş düzeni aldık. Tam bir hafta birlikler yer değiştirdi. Trakya'da ve Anadolu'da yarım milyar lirayı bulan masraflar yaptık. Ve sonra ilân ettik:

— Ya Yunanistan Kıbrıs'a gizlice girmiş olan askerini çeker ya da Türkiye aynı sayıda askeri Ada'ya çıkararak soydaşlarını emniyete alır.

Gerçekten de Kıbrıs'ta onbeş bin kadar Yunan askeri vardı, Grivas bunların başındaydı ve Türklerin hayatı bu zalimlerin tehdidleri altındaydı.

Yunanistan faşist cuntası Türk isteklerine direndi önce... Ama işin şakası yoktu. Kahraman jetlerimiz, Ada üstünde uçmaya başlamışlardı bile...

İşte tam bu sırada Ankara'ya, gökten zembille değil, ama özel uçakla bir adam indi... Johnson'un avukatıydı bu:

— Durun... dedi adam.

İşte o dakikadan başlayarak dönme dolap dönmeye başladı. Johnson'un avukatı özel uçağıyla Ankara - Atina arasında mekik dokuyor ve Lefkoşe'ye de uğramayı ihmal etmiyordu. Sonunda Atina:

— Türk isteklerini kabul ediyorum, askerimi çekeceğim... dedi.

Dedi ama havadan bir lâftı bu! Nitekim havadan ve sudan olduğu aradan geçen şu kadar zamanla anlaşılmıştır. Yunanistan askerini çeker göründü, çekmedi. Biz bu dalavereyi kontrol edecek durumda değildik. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U-Thant veya Saygıdeğer Thant namındaki kişiye başvurduk, hazret bize şöyle cevap verdi:

— Kıbrıs bir bağımsız devlettir, Cumhurbaşkanı Makarios'tur. Makarios'a başvurun, eğer müsaade ederse, Ada'daki Yunan askerlerinin çekilip çekilmediğini kontrol edebilirim.

U-Thant'ın cevabı cümleye soğuk bir duş oldu. Biz böylece bir defa daha aldatılmış, bir defa daha kazık yemiş olduğumuzu anlamıştık. Bunca heyecan, bunca askerî hazırlık, tam onbeş gün sinir gerginliği, yüz milyonlarca lira masraf...

Boşa gitmişti hepsi...

Son dakikada Atina topu Makarios'a geçirmiş, Makarios hemen U-Thant'a pas vermiş ve U-Thant da Türk kalesine golü atmıştı.

Biz elimize geçen büyük fırsatı kullanamadığımız içindir ki şimdi başımız önümüze eğik, kadere rıza göstermek durumundayız. Kırk yılda bir Atina'yı faşist cuntasıyla dünya önünde yalnız yakalamıştık. Eşref saati gelmiş, yıldızımız tarihin göklerinde parlamıştı. Kullanamadık tarihî fırsatı... Ve şimdi U-Thant bizimle alay ediyor:

— Papaz Makarios'tan izin isteyin, diyor.

Yâni «Öp babanın elini» lâfı değişti:

— Öp papazın elini... oldu.

Ve bütün bu gürültülü hikâyenin sonunda Kıbrıslı Türklere de Ziya Paşa'dan bir mısra kaldı:

— Eyvah, bu baziçede gene
bizler yandık...

AKBABA

İsraf değil, insaf!

Türkiye'de fert başına yılda 250 ekmek yendiğini açıklayan Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Fahri Tanman, «Bu bir lüks ve israftır» demiş.

Öyledir efendim. Bizim için eti düşünmek lüks, yemek israftır.

Süt lüks, içmek israftır.

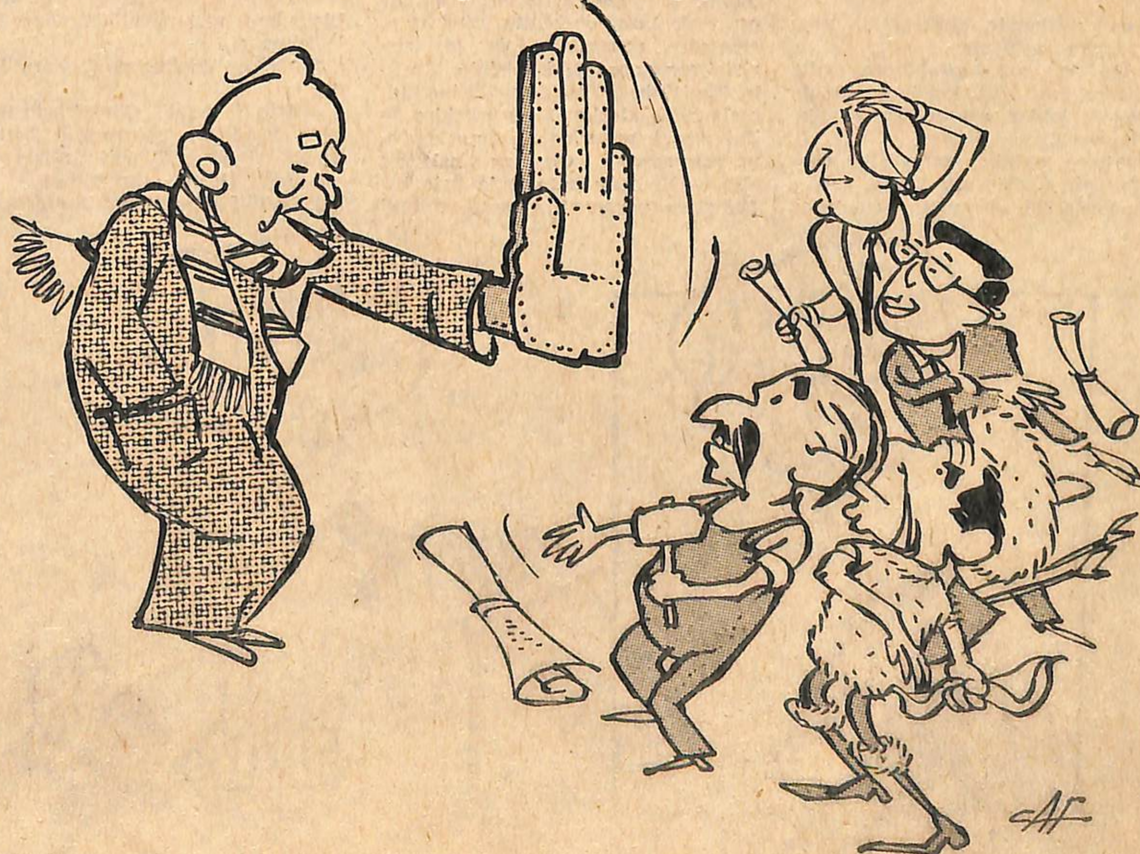
Balık lüks, eve sokmak israftır.

Sebze ve meyveyi seyretmek lüks, tadına bakmak israftır.

Tıpkı akıl gibi...

Malûm, bazı kimseler için de düşünmek lüks, fikir yürütmek israftır!

İnönü, hükûmeti engellemekten vazgeçti. — Gazeteler —

DEMİREL!

ŞEF'İN ÇAKMAKÇIBAŞISI

Aziz Nesin

KADINLI erkekli sekiz aydın arkadaş, bir gece, bir dost evinde toplanmışlardı. Bir psikiyatr, bir yazar, bir çevirmen, iki de öğretmen... Ünlü ve yaşlı bir gazete yazarından konuşuyorlardı. Övüyorlardı onu. Düşüncelerinden yana değillerdi, yazdıklarını kendilerince doğru bulmuyorlar, ama güzel buluyorlardı. Usta yazardı. Ah bir de doğru yazsaydı ya... Ama o, doğru diye, inanarak yazıyordu. Bundan başka, beğendikleri bir yanı da, yaşlı yazarın hayatında hiç kimseye dalkavukluk etmemiş olmasıydı. Birçok büyük kişilerle, ünlü yönetmen ve politikacılarla birlikte bulunmuştu, tarihimizi yapan şeflerin yanında çalışmıştı. Ama onlara yaranmaya yeltenmemişti. Oysa, çok mert sanılan büyük kişiler bile, yaranmak, göze girmek için şefe ne dalkavukluklar yaparlardı. O öyle bir dönemdi ...İşte bu usta yazar, şefe dalkavukluğun kaçınılmaz olduğu öyle bir dönemde bile haysiyetini korumasını başarmıştı.

Evlerdeki her kış gecesi toplantılarında olduğu gibi, sonra konuşma başka konulara dağıldı. Bir ara yazar:

— Yıllardan beri kafamda bir türlü çözemediğim bir bulmaca var, dedi.

Öğretmen hanım:

— Nedir? diye sordu.

— Bir çakmak bulmacası bu... —Psikiyatr'a döndü— Siz bu bulmacanın içinden çıkabilirsiniz belki... Bir tanıdığım var... Önemli bir kişi, epi de yaşlı...

— Kimdir?

— Söylesem, hepiniz tanırsınız, ünlü bir kişi... Adını söylemiyeyim daha iyi... Bu adamın bir huyu var... Elinden çakmağı hiç eksik olmaz. Her zaman, her yerde çakmak elindedir, durmadan çakmakla oynar.

Kendi de içinde, herkesi ruh hastası sayan psikiyatr:

— Bu bir ruh hastalığıdır, dedi, bu hastalığın kökü, küçük çocukluk yaşlarına kadar uzanır. Daha çok, iki üç yaşlarında başlar.

Psikiyatr, oldukça geniş bilgi verdi: İnsanın kişiliği altı yaşına kadar oluşuyordu. Bu oluşmanın ikinci dönemi olan «anal» dönemde çocuklar kendi kakalarıyla oynamaktan hoşlanırlardı. İşte kimilerinin hiç durmadan ceket düğmeleriyle, kemerleriyle, eteklerinin kumaşıyla ya da kendi parmaklariyle oynamaları, çocukluklarının «anal» döneminden kurtulamadıklarını, o izi sürdürdüklerini gösterirdi. Hiç durmadan zincir sallamak ya da tesbih çekmek gibi alışkanlıklar da böyleydi. Büyümüş insanlar, çocukluklarında olduğu gibi rahatlıkla kakalarıyla oynayamadıklarından, bilinç altına itilen bu hoşlanma isteği, düğmeyle oynamak, tesbih çekmek, zincir sallamak biçiminde beliriyordu. Bu, zararsız bir ruh hastalığıydı.

Bu açıklamadan sonra çevirmen:

— Şu Freud çok büyük adam, dedi, demek kakasını karıştırmak...

Öğretmen, sözünü kesip:

— Yoo, politika yapmayalım, o iş politikacıların... dedi...

Psikiyatr:

— Kimi delilerin, kendi kakalarıyla oynamaları, geriye gidiş, kendi çocukluklarına dönüş demektir... dedi, çakmağıyla oynayan adam da, demek, çocukluk döneminin alışkanlığını sürdürüyor.

Yazar:

— Sanmam, dedi, çünkü, yalnız elindeki çakmakla oynayıp durmuyor, gözü fıldır fıldır çevresinde, kim eline cıgara alsa, hemen çakmağı koşturup çakıyor. Birinin cıgarasını yaktı mı, gözü başkasında... Biri eline cıgara almaya görsün, çak, hemen çakıyor çakmağını... Üstelik kendisi cıgara da içmez... Sizce nedendir?

Kadınlardan biri:

— Anladım, dedi, kadınlara kompliman için olacak... Çünkü, kimi kadınlar vardır, kendilerini kraliçe ya da prenses sanırlar, kendilerine öyle davranılmasını isterler. Bacak bacak üstüne atıp, cıgarayı ellerine aldılar mı, orda bulunan bütün erkeklerin, cıgarasını yakmaları için, birbirleriyle yarışırcasına, kimisinin kibritle, kimisinin çakmakla üstlerine atılmalarını beklerler. Hele erkekler, elini cıgara paketine attığının farkına varmasınlar... Cıgarayı ağızlarına alıp, edâlı edâlı sağa, sola öyle bir bakışları vardır ki, sanki ordaki erkeklere, «Kaba herifler, ne duruyorsunuz, koşup cıgarayı yaksanıza!» der gibi... Bu bakış karşısında erkekler de ister istemez, çakmağı koştururlar. Bir de kadın-erkek eşitliği üzerine gevezelikleri vardır;; onsekiz yaşında kız, bacak bacak üstünde, cıgarasını yaksınlar diye nazlı nazlı bakınır, yetmiş yaşında profesör de koşar, kızın cıgarasını yakar... Bu kraliçe bozuntularının bir de yavaaş, yavaaaş, ellerini kendi çakmaklarına götürüşleri vardır... Sanırım, söylediğiniz adam, çakmağı kadınlara kur aracı olarak kullanıyordur.

Yazar, bu görüşü de doğrulamadı:

— Dediğiniz gibi olsa hanımefendi, yalnız kadınların cıgaralarını yakardı. Oysa, çakmak çakmaya öylesine düşkün ki, kadın, erkek, tanısın, tanımasın, birisi elini cıgara paketine attı mı, bu, hemen koşup çakmağını çakar. İsterse ordakiler hep erkek olsun... Gözleriyle, kim eline cıgara alacak diye bakar, aranır durur...

Başka bir hanım:

— Öyleyse o adam, dalkavukmuş, dedi, böylelerine düpedüz dalkavuk derler.

Yazar:

— İlkin ben de sizin gibi düşünmüştüm, dedi, ama sonraki gözlemlerimle, yanıldığımı anladım. Çünkü, insan, çıkar umduğu, çıkar beklediği kişilere dalkavukluk eder. Oysa bu, cıgarasını yakacağı adamın değerine, önemine hiç aldırmaz. İsterse hamal olsun, isterse bir serseri olsun... Kaç kere tanık oldum, hiç tanımadığı biri cıgarayı ağzına koyup kibritini yaktı da, bu bizimki, hemen koşup, adamın yanan kibritini söndürdü, kendi çakmağını çaktı... Vapurda kaç kere, çımacıların cıgaralarını yaktığını gördüm.

Öğretmen:

— Öyleyse, dedi, çok alçakgönüllü bir adam, alçakgönüllüğünden böyle yapıyor...

Yazar, bu düşünceye de karşı koydu:

— Hiç de değil... Çünkü, son derecede kendini beğenmişin biridir, burnu büyük... Küçük dağları ben yarattım, diyen takımından... Alçakgönüllü insanın her davranışı alçakgönüllü olur. Her alanda gururlu olup da, yalnız cıgara yakmak için alçakgönüllü olabilir mi insan hiç?...

Öbürleri sordular:

— Öyleyse sizce nedir?

— Neden böyle yapıyor?

— Elbet bir nedeni olacak...

Yazar:

— Bilmiyorum, dedi, ben de yıllardan beri düşünürüm hep, nedenini bulmaya çalışırım. Benim için bu, bir çakmak bulmacasıdır. Bir insan kendisi cıgara içmediği halde, neden elinde çakmak, onun bunun cıgarasını yakmak için atlar, atılır durur? Şunu da ekliyeyim; elinden çakmağını hiç düşürmezdi, cıgarasını yakacak kimse bulamazsa, kendi kendine çakmağı yakar, söndürür dururdu.

Bir hanım:

— Öyleyse bu bir tik, dedi, tik olacak...

Psikiyatr:

— Tik böyle olmaz, dedi, ama derinlerde bir ruhsal nedeni olacak...

Çevirmen merakla sordu:

— Delilikten değil, tik değil, çocukluğundan kalma hastalık, alışkanlık değil, dalkavukluk değil, alçakgönüllülük değil... Öyleyse nedir?

Yazar:

— Özellikle şef'in yanında olunca, şefin cıgarasını yakmaya başkasını kesinlikle bırakmazdı. Yirmi - otuz metreden, çakmağı çakıp, bir atmaca gibi, şefin cıgarasının üstüne atılır, «Affedersiniz, affedersiniz...» diyerek, şefin cıgarasını ille de kendi çakmağından yakardı. Yetişemez de başkasının çakmağı ya da kibritiyle yanmış olursa şefin cıgarası, o yine çak diye çakar çakmağını «Yanmadı efendim, yanmadı efendim» diyerek, yanan cıgarayı bir de kendi çakmağıyla ikinci kere yakardı. Şefin cıgarasını yakmak için atılırken de, bir biçimine getirir, koluyla, eliyle, rüzgârıyla, yanan kibritleri, çakmakları söndürürdü.

Öğretmen:

— Siz anlattıkça, durum daha aydınlanıyor, açıklığa kavuşuyor, dedi, şimdi daha iyi anlaşılıyor. Her zaman, şefin cıgarasını yakmaya yetişsin, hazır ve tetikte olsun diye, başkalarının da cıgarasını yakıyor ki, hep formunda olsun... Başkalarının cıgarasını yakması, bir bakıma antrenman, şefin cıgarasını yakmaya yetişme antrenmanı... Yani, egzersiz yapıyor...

Çevirmen:

— Evet, akla yakın, dedi, her zaman idmanlı, idman üstünde olmalı ki, şef cıgaraya el attı mı, o da çakmağı yetiştirebilsin...

Yazar:

— Akla yakınsa da gerçeğe uzak, dedi, çünkü son zamanlarda, kimse ondan fırsat bulup da, şefin cıgarasını yakmanın mutluluğuna eremediği için, artık böyle bir teşebbüse bile girmiyordu. O, hep şef'in yanında, yakınında dururdu. Tesadüfle, uzağında kalsa da şef cıgaraya el atsa, başkaları nasıl olsa şefin cıgarasını yakmaya ondan fırsat bulamıyacaklarını bildiklerinden, ya dürterek, ya kaş göz işaretiyle, ya da seslenerek, ona çakmağı çakıp koşturmasını haber verirlerdi. Yani, bir görev bölümü olmuştu aralarında. O, çakmak çakıcı, öbürleri de çakmak çakılma zamanının geldiğinin habercileri... Dört beş kişi birden telâşla ona «Çakmak, çakmak...» diye fısıldardı. Bu yüzden onun adı «Çakmakçıbaşı» na çıkmıştı. Yüzüne karşı değil ama, arkasından herkes ona Çakmakçıbaşı derdi.

— Ne içinden çıkılmaz bir sorun...

— Ama çok meraklı...

Psikiyatr:

— Yine de bir ruh hastalığı, dedi, ama hastayı görmeden, hastalığın ne olduğu söylenemez...

Yazar:

— Benim kendimce bir yorumum var, dedi.

— Nedir?

— Şef öldükten sonra, onun elin-

Yazısız

de çakmağı hiç görmedik. Şef öldü, o da çakmağı bıraktı elinden, o günden sonra kimsenin cıgarasını yakmadı; hattâ, ağzında cıgara, yöresindeki erkeklere, cıgarasını yaksın diye bakınan prenses bozuntusu kadınların cıgaralarını bile... Şimdi hiç kimsenin cıgarasını yakmıyor, elinde de, cebinde de çakmak yok... Ben o zaman, şöyle bir yoruma vardım. Aslında çok mağrur bir adam. Ama şefe gurur sökmez... Çakmağı koşturup hemen şefin cıgarasını yakarak yaptığı dalkavukluk anlaşılmasın diye, o herkesin cıgarasını yakıyordu; dalkavukluğunu alçakgönüllülük gibi göstermek için... Yani, «Bakın, benim huyum böyle, yalnız şefin değil, ben herkesin cıgarasını yakarım işte» demek istiyor...

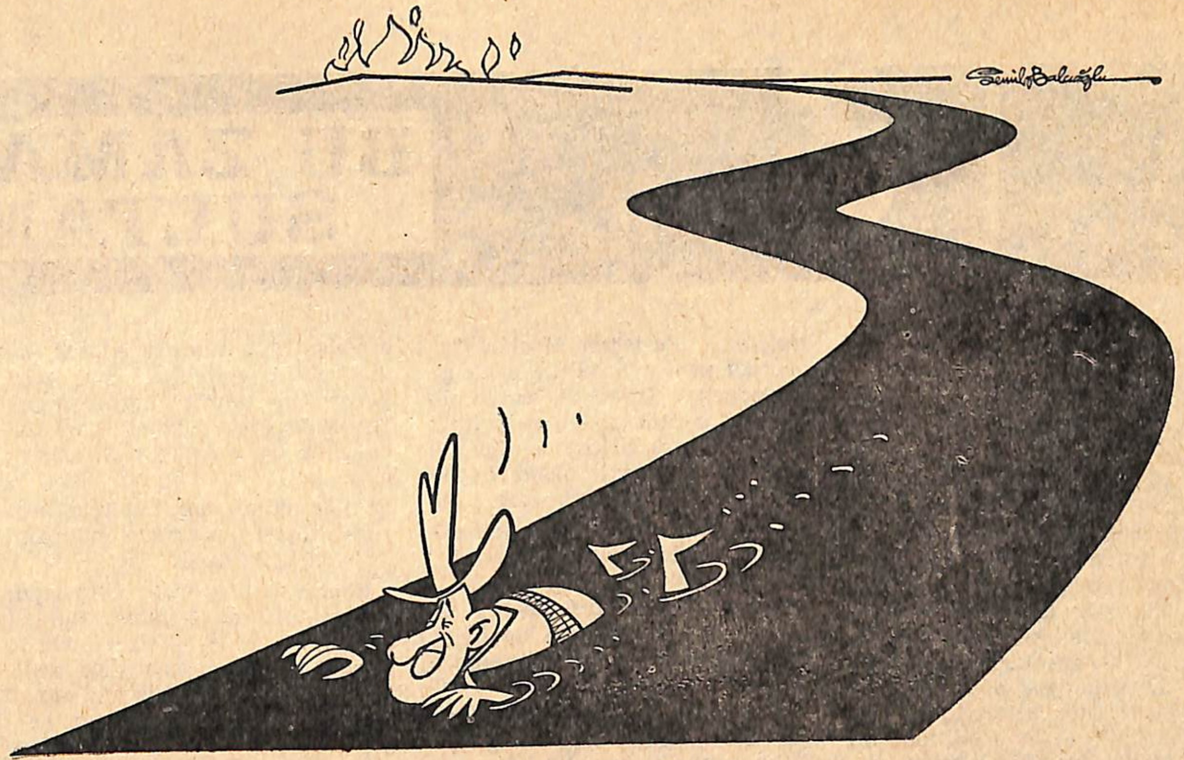
Psikiyatr:

— Olabilir, dedi, bence de çok doğru bir yorum...

Yazara, hep birlikte, bu çakmakçıbaşının kim olduğunu sordular. Yazar:

— Hepinizin tanıdığı bir yaşlı ve ünlü gazeteci, dedi, hani, az önce hiç kimseye dalkavukluk etmez, güzel yazıyor, usta yazar diye övdüğümüz adam bu... O öyle bir dönemdi ki, en dalkavuk olmayanı bile işte böyleydi. Dalkavukluğu kendine yediremeyenler, işi alçakgönüllüğe vururlardı.

Aziz NESİN

Vietnam'da kan gövdeyi götürüyor!...

Ankara Mektubu

MECLİSE DÖNÜŞ

Aylardır uğramamıştım, her şeyi yerli yerinde buldum... Gene aynı duygu içimi kapladı: Ne çok vakit kaybediliyor ıvıra zıvıra diye...

Kürsüde, İçişleri Bakanı Faruk Sükan bir önergeye cevap veriyordu... Kayseri'deki olaylar hakkında... «TERTİP» deniyordu, kırk üç vatandaşın «asteni» den fena bulmalarına, o mutsuz maçta!...

Acı acı güldüm Akbaba... Ama nice acı!... Bu «Tertip» kelimesi bütün çocukluğunu beşiklemişti... O zaman hep solcular «tertipçiydi». Moda öyleydi. Şimcik, sol, sağa «tertipçi» diye haykırıyor... İnsanlar metotlarında nice birleşiyorlar, nice birleşiyorlar!... Demek ki bebelerimin de ömrünü beşikliyecek, tertip!...

Sükan formundaydı. İddiasızdı. Sıcaktı, bir İçişleri Bakanının olabileceği kadar...

C.H.P.'li ağalar, ağır ağır giriyorlar, ağır ağır çıkıyorlardı. Sıraları hemen hemene boştu... Hanım milletvekilleri, sanki kadın olmamak marifetmiş gibi, Mars ilâhı yürüyüşüyle salınıyorlardı, erkekçe!...

«YAĞ ÇEKME EKİPLERİ...»

Ben, A.P. dirinajlarından olsam, «yağ çekme» ekiplerine rest çekerim... Bakanın yarattığı sempati havasını, arka sıralardan «keh keh keh» diye kahkahalar yırtıyordu carttadak... Yağ çekme ekiplerinin kahkahaları!...

En çok «kehkehliyen», Arslan Akçaoğlu diye bir milletvekiliydi...

«— Kimdir?» dedim, arkadaşlara.

«— Geçen sene şeriat istemişti» dediler...

Keh keh keh!...

Nedir?... Ne ifade ediyor bu kahkahalar?... Büyük terbiye mi?... Büyük tasvip mi?... Büyük nispet verme mi?...

Sükan'dan sonra Seyfi Öztürk konuştu, «gurbetteki» Spor İşleri Bakanı Kâmil Ocak'ın yerine... Konuşması, daha trajik edalıydı, daha çok ayna talimi yapmışa benziyordu...

BAŞBAKAN

Büyük rahatlıklar içinde, (o huzurdan onu, İsmet Paşa bile kurtaramaz) Nihat Kürşat'tan başka, bütün Bakanlar ciddiyet, hattâ somurtukluk üzereydiler. Aralarında Mehmet Turgut mezip ve canı sıkkın bir mektep talebesine benziyordu... Kimbilir aküçülerden sonra, sırayı kime getirecekti... Siz biliyor musunuz?...

Birden Başbakan dışarı çıktı... Dışarı çıkınca, A.P. sıraları hurrr diye boşaldı... Artık «erkân» biliyoruz da, her duruma vâkıfız... Tam çıkmamış tekrar dönecekti ki, arada bir A.P.'li politikacılardan bazıları, kapıdan tekrar salona baş uzattılar...

Ve «sahil yağması», konusu, boş sıralara anlatıldı...

İlginç nokta: «Yağma yok» diye vazifelendirilenlerden biri, jinekolog Ali Esat Birol'du...

Muhakkak deniz kenarında köşkü vardır diye düşündüm: Artık «erkân» biliyoruz dedim ya!...

FASULYA SIRIĞI

Isırıcı Ankara soğuğuna çıktım... İçim ısırılmış ısırılmış... Bir grup politikacı gölgesi, çaprazlama yaklaştı ve beni geçti. Aralarında şakalaşıyorlardı:

«— Ulan fasulya sırığı» diye...

Ulan fasulya sırığı!... Şey... Dediklerini tekrar ediyordum da, pardon!...

ANKARA'DA TİYATRO, OPERA VE ÖTESİ...

Artık, tiyatrodan falan birinci perdenin sonunda çıkmağa başladım. Sabrım hep tükenikti, sanatçılar o tükenik sabrı tükenikliğin de ötesine vardırdılar... Tiyatroyu falan, hâlâ bir cıgara tüttürmekle bir tutuyorlar... Aynı hafiflikte, aynı kolaylıkta, aynı savurulukta!

Geçen gün Operada, Hoffman'ın Masalları'na gittim, birincisinden sonra çıkacağımı bilerek... Birincisinde zaten Azra Gün için gitmiştim... Sesi için değil, görünüşü için...

Bir can verilmiş bebeği temsil ediyordu... Aman ne güzel bebekti... Bal gözlü, sarı saçlı... Pembe elbisesi, pembe yanaklarının pembesinden, gül gül, tül tül, kat kat... Sahnedeki görünüşü, bir ibrişimdi, bir ipek yoluydu, bir gül'dü, başka türlü zarifti... Ve oyunun balet kısmına bir hayli çaba dökmüştü ki, birinci sınıf bir balerin kelebekliğiyle değilse bile, zarif bir genç kadın suplesiyle eğilip bükülüyordu... Hele hareketsizleştiği zamanlar, inanılmayacak bir taşbebekleşmedeydi... Çok büyük zevkle yalnız Azra Gün'ü seyredip çıktım...

Gene geçen gün, Ankara Sanat Tiyatrosu'na (A.S.T.) vardım, Gorki'nin, «Küçük Burjuvalar» ını görmek için... Gorki'yi benim gibi herkes ağırlıksız bulur. Kimse, hele Rusya'da üne eriştiği için ses etmez... Piyesi de öyledi... Gerginliksiz, derinliksiz, bulanık, konvansyonel ve bir kelimeyle «saçma» bir piyes... Tabii Gorki'nin saçması, azcık seviyeli olacaktı... Rusya'daki ilk kıpırtılar esnasında yazılmış... İçerisinde, hangi psikolojiye dayandığı belli olmayan bir bunalım var... Kendisine «cahil» dedirtmeme kaygısında insanı hayranlık «ah» larına, «ofü» larına iteliyor... Yoksa, Gorki, kendinden bir kuşak veya iki kuşak önceki büyük Rus yazarlarının soluk soluk kopyası...

Yalnız, Brijit Bardot'dan fazla reklâm yapılmış kendisine. Hem de çaktırmadan yapılmış... «Küçük Burjuvalar» da, birinci perdeyi zor bitirip bıraktım...

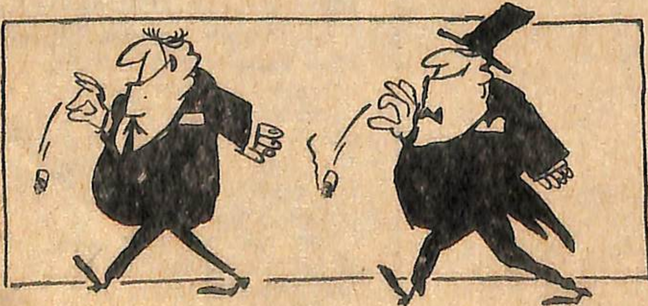
Bu «AST» oyuncuları, öbür tiyatrolara göre iyice oyuncular... Oynanacak şeyi çok iyi seçmeleri gerekiyor... Yaratıcı değiller, zaten sanatkârın fonksiyonu, eğer dâhî olmazsa, «iyi ekzekütör» olmaktır...

Yalnız, gene şunu derim... Fransa'da Tiyatro Festivali'ne gönderecekleri piyes, «Deli İbrahim» miş...

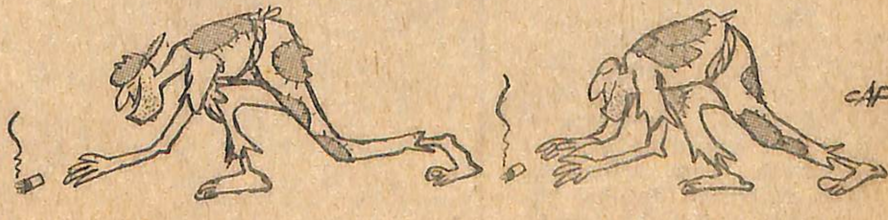
Derim ki... Dünya ölçülerini azcık göz önünde tutsunlar ve de AST'tan bir kaç oyuncu alsınlar, festival'e...

Ismarlanmış alkışlar, ısmarlanmış yazılar yazdırmak kolay... Ismarlanmamış bir oyun çıkarmak güç, ısmarlanmamış bir hayranlık doğuracak çaptal... İster Paris'te olsun, ister kıyamette.

Nimet ARZIK

Tütün ekicileri...

Tütün toplayıcıları!...

NİMET ARZIK

BU ZAMANIN SULTANELERİ

— 4 —

Elçi'nin maaşı az. Konak düzenine göre az! 1.200 dolar... 12.000 banknot bizim paramızla! Zıplamayın, az!... O Paris denen yerde, iyice bir apartman bizim paramızla 4.000 lira. Hem at, deve falan değil; sizin benim oturacağımız seviyede!... Bir elçi ailesinin de yemeğe, bunlar durmadan, ele güne karşı, etli patates, kıymalı pırasa yemezler ya! Rahat 6.000 lira bizim parayla... Hiç arttırma yok söylediklerimde: Paris, ateş pahası... Etti mi dokuz bin?... Dünya gözünde bir dolara, bir lira diye bakacaksın!..

Bu elçi ailesi aşınmaz mı?... Dişi yok mudur, onarıma muhtaç?... Kalbi yok mudur, doktorun kulağına vereceği?.. Çıplaklığını örteceği çaputu yok mudur?... Sizin anlayacağınız, 12.000 banknot Paris'te, burada 3.000 - 4.000 liranın işini görüyor ancak Örnek vereyim: Şanzelize'de bir sinema bileti, sıkı durun, «beyaz borsamızdan» 18 lira, «karaca borsamızdan», tam kara da değil, 30 lira... Evet!... Beş sene bekleyip, Kartye Lâte'nin, ucuz sinemalarına aktarılmasını beklerseniz, beyaz borsamızdan yedi lira, «karaca borsamızdan da», dokuz-on lira tutuyor...

Onun'çin, zavallı elçiler, zavallı sultaneler!...

Hey, Türkiye... Sen ucuzluklar memleketisin de mutluluğunu bilmiyorsun! Ama, kazanç azmış... Azsa, orda kazan burda harca, Allah Allah!...

İnsaf yok mu kimsede?... Hep büyükelçi ve sultanesi, topal eşekle kervana katılmak zorunda... «Topal eşeğin nesi var?» diyeceksiniz... Topal eşekler arasındaysa bir şeyciği yok, yalnız küheylânlar arasındaysa... Problemler beliriyor kendiliğinden!...

Dışişleri mensuplarının, yüksek kademesinin, dışarda sızıldanmalarını her zaman içtenliksiz sanmayın... İçtenlikli sızıldanmaları. Eğer şrakkadak istifalarını basmıyorlarsa; hem memleket sevgisinden hem «evlâdu ayal» kaygusundandır bilesiniz: Bilmiyorsunuz da!...

Onun için her birimizin mutluluğu göz önünde tutularak, revizyon şart Çağlayangil'im. Bu konak nizamınca yaşatmak, onlara «intihar et» demek gibi bir şey...

Paris dediysem, Roma da diyebilirdim, Londra da diyebilirdim, Viyana da diyebilirdim...

Ne demiş Köroğlu?...

«— Tüfek icat oldu, mertlik kalmadı...»

Ne demiş Nimet Arzık?...

«— Yol icat oldu, iz icat oldu, uçak icat oldu, tepkisizi icat oldu, tepkilisi icat oldu, elçiliğin rolü kalmadı... Tam kalmadı demiyelim de, kısıldı diyelim! Eskiden elçiler kısık değillermiş. Savaş açılırmış bir sözleriyle, barış kapanırmış bir başka sözleriyle... Paris'ten Moskova'ya, yaldızlı paytonlarda, üç ayda giderlermiş... Şimcikse, ekonomik olsun, politik olsun, psikolojik olsun, sosyal olsun, az önemli olsun, çok önemli olsun, heyetler uçuşuyor tepelerimizde... Elçilere sadece onları ağırlamak düşüyor... Daha fazla aşçıbaşıya!... Eeee, fonksiyonu nedir öyleyse?.. Sadece o konak düzenince yaşamak mı? O, kendilerini kendilerine kaybettiren konak düzenince mi?...

«E, canım herifleri katledemeyiz ki...» deme, Çağlayangil'im. O kadarını, istesem bile demem! Azcık revizyona tâbi tutalım diyorum. Hiç olmazsa o konak yasasının bazı sahifelerini rafa kaldıralım diyorum... Ve o güzel yapıları, kültür evleri yapalım diyorum, Malraux'nun her yerde açtığı cinsten kültür evleri...

Demek ki, özet olarak, elçilerin rolü sadece temsilidir artık... Kendisininki de, sultanesininki de... Bazı şölenleri tertipleme, hükûmet isteyince, bazı kişileri görme, kreans mektubu verme, orövuar deme, kendi ulusunun büyümüşlerini ağırlama, (Bakın bu çok önemli)... Ama yemek yedirerek, ama misafir ederek, ama vaktini vererek, ama çarşı pazar ve... dünya gezdirerek... Sonra da yaka silkerek! Onu da bilesiniz ha, yurdun büyümüşleri...

Bir de mümkünse, bulundukları yerin köprü başlarında bulunanlarla ilişki kurmak!...

Benim gördüğüm... Bir hayli temsilcimizi de tanıdım. Bulundukları yerlerde, benim edindiğimden çok daha az sağlam dost edinmişlerdi, ben ki iş için gider ve bir aydan fazla kalmam her gidişimde!...

«— Efendiiim, Hariciye Vekilinin hanımıyla, her cumartesi kanasta oynuyorum» demek, ilişki kurmak değil ki!... Kanasta oynamaktır sadece... Bu zamanda da, her cumartesi kanasta oynayan Hariciye Vekilesi, her halde henüz bilinmeyen bir illete düçardır. Kalbinin falan değiştirilmesi gerekmektedir!...

Elçilerin bazıları da övünürler...

«— Oranın Başbakanına dedim ki...»

«— Oranın Başbakanı bana dedi ki...»

«— Oranın Başbakanıyla, tam bir saat, onbeş dakka, üç saniye konuştum...»

Tabii çöpçüsüyle, büyükelçiysen sarmaş dolaş olmıyacaktın... Bırak bu kapitüler espriyi...

«— Bak adama, bulunduğu memleketin ileri gelenleriyle haşır nedir...»

Kendisini de yurt içinde destekleyenler böyle destekler... Ağırlanmışlardır dışarda da... Herkes birbirinden memnundur. Benim gibi birkaç ekşimiş hoşnutsuzun, burulmasından ne çıkar: Çıkarmağa bakıyorum, ne çıkabilirse. Bu revizyon fikrini kafama iyice yerleştirdim. Zelzelede bir raf yerleştirmek gibi bir şey... Bir raf, bir raf'tır!...

Yalnız biz mi böyleyiz? Yooo!..

Hatırlıyorum: Bir candan kandan çok yakınım, hariciye genel sekreteriydi bir zamanlar. Bekâr olduğundan, yemek getirdiği sefertasıyla ve makamında yerdi... Bir Akdeniz memleketinin elçisi o sırada düşmüş bürosuna, randevulu tabiî. Bizimkinin raconu da oymuş, bozmamış. Karnıyarığını, sefertasında yemeğe devam etmiş... Elçiye de yarısını teklif etmiş. Elçi, «Dük dö Bilmem Ne», sefertasının kapağında, genel sekreterle karşılıklı kıymalı patlıcanı atıştırmış, ekmeğini bana bana... Çıkınca da, telgraf çekmiş yurduna:

«— Türk Hariciye genel sekreteri bana iltifat etti, sefertasının kapağında karnıyarık yedirecek kadar yakınlık gösterdi...»

Genel sekretere, nice yakınım olsa, «içten» demem bu hareketinde, ama «aferin» derim; «enayileri» bu şekilde güttüğü için...

İşte, kordiplomatik böyle!... Dünya nerde, beyzâdelerim nerde!... Beylerimin azcık dünyayla karşılaşmaları gerekmiyor mu Çağlayangil'im?...

Sonra, «Başbakana dedim ki..», «O bana dedi ki...» Ne ifade eder? Bazan her memlekette, en olmayacak biri de Başbakan olabilir... Ona dediğinden ne çıkaaar, ne çıkmaz?...

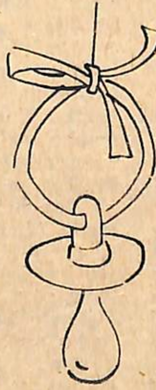
Aristokrasiyle ilişkilerinden de övünmeleri vardır. Hiç unutmam bir büyükelçi ve sultanesi, İtalya'da bilmem kimin evine Week end'e dâvet edildiklerini anlatıyordu bitmeyecek şekilde... Kimin evine bilemem, fakat büyük elçi ve sultanesi için, Allahtan sonra gelen ilk kullardı bunlar!..

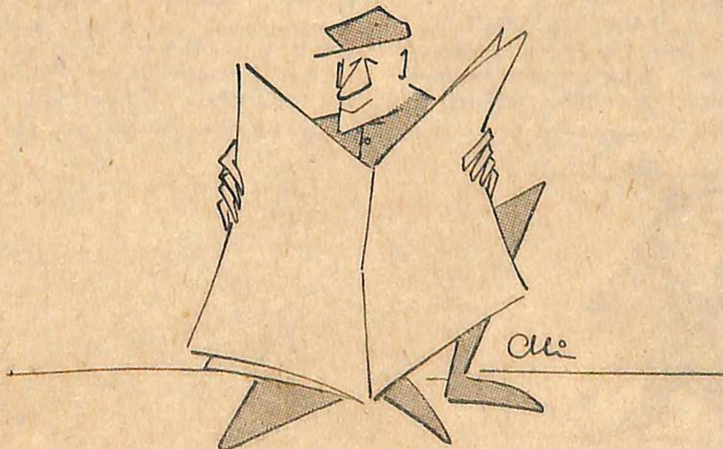
«— Zavallı prenses d'Akuino, veya zavallı kontes Cerra... Pazar günü bütün personele izin vermek zorunda. Kahvaltıyı kendi elleriyle hazırladı. Zaaavallı... Efendim, zamanlar kötü... Herkes mevkiini bilmiyor. Beş parmak bir değil ki!...»

Vay alın tersizler, vay!... Bütün ömrünüz şatolarda mı geçti, hiç birinizin anası veya büyük anası dört peşli entariyle soğan dövmedi mi ki?...

(Devamı var)

Köylerimiz ışığa kavuşacak. — Gazeteler —

Yazısız

YOK MUDUR... KURTARACAK?

Geçmiş Zaman Olur ki... YUSUF ZİYA ORTAÇ

SEKSEN yılın gerisinden bir ses geliyor:

Vatanın bağrına düşman dayamış hançerini,
Yok mudur kurtaracak bahtı kara mâderini?

Birbirine karışmış saçı, sakalı ile yeleli bir aslan başını andıran Namık Kemal'indir bu yaralı ses... Belki de Magosa zindanındaydı o günlerde.

Biz bu çığlığı, kırkbeş yılın gerisinden bir daha duyduk:

Vatanın bağrına düşman dayamış hançerini...

Ama, Namık Kemal'in kurtarıcı arayan ikinci mısraı, onun ağzında değişmişti. O «Yok mudur kurtaracak» demiyordu. O:

Bulunur kurtaracak bahtı kara mâderini!

Diyordu. O, Mustafa Kemal'di. Güven dolu sesi, Kurtuluş Savaşının sonu belirsiz günlerinde, Ankara'dan geliyordu, Büyük Millet Meclisi kürsüsünden...

O, Türk milletini bulmuştu, Türk milleti onu. Yeni Türkiye bu karşılıklı inançtan doğmuştur.

Yirmi yıldır, vatan yapısını temelinden çatısına kadar sarsan yeni bir deprem içindeyiz. Memleket, İstanbul - Ankara diye ikiye bölünmemiş. Bölünmeler daha geniş, yarıklar daha derin, uçurumlar daha baş döndürücüdür.

Düşünen her kafada, duyan her gönülde, Mustafa Kemal'in güvenli sesi değil, Namık Kemal'in güvensiz çığlığı var:

Yok mudur kurtaracak bahtı kara mâderini?

Sayın İnönü'nün bütün ön hazırlıklardan yoksun demokrasisi, memleketi, iki düşünce kampına değil, düşüncesiz iki düşman kampına bölmüştü. Bir taraf, eski Garp Cephesi kumandanlığından hız alan bir cakayla «Ege Taarruzu'na» geçiyordu, öbür taraf —taşlarla, sopalarla— Topkapı taarruzuna!

«Yok mudur kurtaracak?» diyorduk. Falan partiden, filân partiden değil, milleti kardeş kavgasına sürükleyen bu uğursuz gidişten...

Mustafa Kemal'in asker ocağı, gönüllerdeki dilsiz soruya, bir 27 Mayıs gecesi cevap verdi:

Bulunur kurtaracak bahtı kara mâderini!

Şimdi, buraya bir nokta koyup kırkbeş yılı aşan bir dev adımla geriye dönelim:

Mustafa Kemal'in iki büyük arkadaşı vardı: Merhum Rauf Orbay'la, general Ali Fuat Cebesoy... Rauf beyle konuştuğum günler az, sayın Cebesoy'la buluştuğum günler çoktur.

Size, onlardan dinlediğim tek doğruyu söyleyim:

Rauf bey, Yeniköy sırtlarında, beraber yemek yediğimiz bir yaz akşamı, kalbinin üstündeki cebinden Atatürk'ün resmini çıkardı. «Kardeşim» diye imzalayıp armağan ettiği bu resme bakarken, Hamidiye kahramanının gözleri, uzaklara dalarak içirdiği yaşlarla buğulanmıştı:

— O olmasaydı, Kurtuluş Savaşını başaramazdık, dedi. Hiç birimizde onun üstün gücü yoktu!

Sayın Ali Fuat Cebesoy da, çok yakından tanıdığı bu eski silâh arkadaşı için aynı düşüncededir. Büyük bir faziletle daima: «Hiç birimiz onun yaptığını yapamaz, onun yerini tutamazdık» der...

İşte 27 Mayıs'ın boşluğu buydu: Çapları eşit, Mustafa Kemalsiz insanlardı hep!

İhtilâlin yarattığı ortamda, partiler ayrılığı eskisinden farksız sürüp giderken, için için kaynayan bir fikir akımı, derin çatlaklarla üniversiteyi ikiye böldü, sokağı ikiye böldü, şimdi köyü bile ikiye bölme yolundadır.

Namık Kemal'in yaralı sesi içimizde yalvarıyor:

Yok mudur kurtaracak bahtı kara mâderini?

Gazetelere sızmaya başlayan aday isimlerini gördükten sonra, ben size haber vereyim ki, yoktur!

Türkiye'yi; parti yönetim kurullarını ele geçirmiş, gözü aç, karnı aç, kafası aç çene esnafı kurtaramaz.

Miting meydanlarının, yüzsüz, hayâsız, utanmaz oy vurguncuları ile bu memleketin hangi, hangi dâvasını çözebiliriz?

Türkiye'yi kurtaracak olan, teknik insanlardır ancak: Ziraat mühendisleri, orman mühendisleri, su mühendisleri, elektrik mühendisleri, inşaat mühendisleri, makine mühendisleri ve... Ve hastasız mahalle doktorları değil, büyük çaplı doktorlar... Ve... Ve müşterisiz kasaba avukatları değil, hukuk âleminde ün yapmış bilginler... Ve... Ve kota yağmacıları değil, naylon faturacılar değil, iş dünyasında şerefi, haysiyeti, servetinden ağır basan tüccarlar, fabrikatörler, madenciler, çağdaş bilgili iktisatçılar...

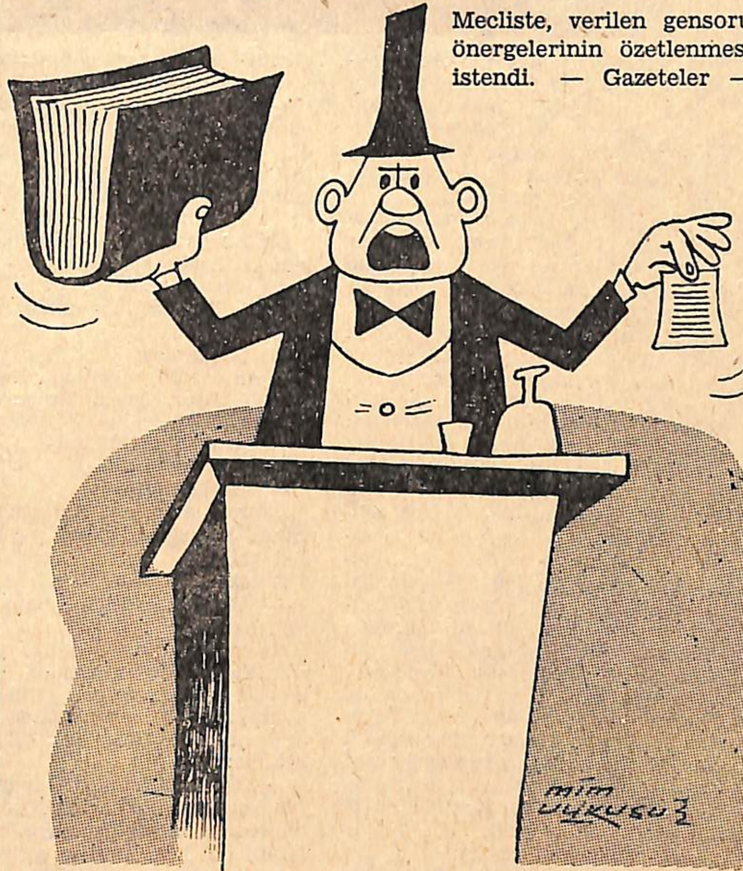
Bu aradığımız insanların bir çoğu —çirkef içinde boğuşmaktan iğrenerek— sınır dışına kaçmışlar ve hepsi de lâyık oldukları büyük saygıyı yabancı dünyalarda görmüşlerdir ama, yine de memlekette yüzlercesi var... Hattâ, yarın yayınlanacak parti listelerinde de tek tük rastlayacağız onlara. Ne çare ki, seçim kanunu, vatandaşa karma liste yapmak, değerleri bir araya toplamak yetkisini vermiyor.

Bu şartlar içinde, kurtuluşun olmasa bile, kurtuluşa yönelmenin tek çaresi, Büyük Millet Meclisine, partilerden birini çoğunlukla getirmektir. Yoksa, millî artıklar ile kurulacak takma gözlü, takma kulaklı, takma kollu ve takma kafalı, her parçası ayrı yaradılışta hükûmetlerle ancak kavgalı, gürültülü, verimsiz ve itibarsız bir dört yıl daha geçiririz.

Ev evle konuşarak, mahalle mahalle ile anlaşarak, köy köyle uyuşarak, tek liste üstünde birleşmeli ve seçime katılan partilerimizden birini, Büyük Millet Meclisine, tek başına iktidarı alacak çoğunlukta getirmelidir... O zaman, bir program içinde, bir âhenk içinde, bir ekip çalışması başlar. Her şeyin yoluna girmesini, her şeyin değişmesini bu dört yıllık güvenli iktidardan bekleyebiliriz: Bize, dört yıl sonra daha çaplı bir Meclis getirecek yeni bir seçim kanununu bile!

Ben, vatandaş oylarından başka «Bahtı kara mâderi» kurtaracak çare bilmiyorum!

Yusuf Ziya ORTAÇ
14 Temmuz 1965

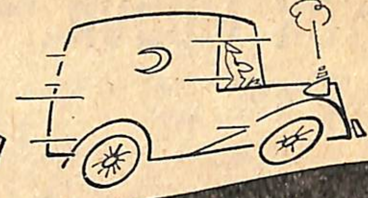
— İşte, arkadaşlar... Bu, hazırladığımız 1000 sayfalık gensoru önergemiz, bu da onun özeti!...

— T.İ.P.'in seçim kanununu engelleme politikasına C.H.P. katılmadı. —

Dayımızı Sattık

MUZAFFER İZGÜ

RAHMETLİ dayımın Emniyetteki sabıka fişi maşallah hayli kabarıktı... Yalnız, hırsızlığı, sâbi çocuk kandırmaları da olsaydı, şüphesiz dayım, tam bir sabıka koleksiyonuna sahip olarak bu dünyadan göçüp gidecekti...

Dayım, parti başkanı mı taşlamadı, gazeteci mi dövmedi, esrar mı içmedi, kumar mı oynamadı, güpe gündüz yol mu kesmedi? Velhasıl yapmadığı şey kalmadı...

Son saatlerini yaşarken, bizden başka kimsesi olmayan iki yeğeni, ben ve âbim başucundaydık:

— Yeğenlerim, dedi üzgün ve süzgün, şu zarfın içerisinde vasiyetim yazılı. Size, sağlığımda beş kuruş faydam dokunmadı, ölürken de bir şeyler bırakamıyorum. Ne var ki, bu zarftaki vasiyetimi okur yerine getirirseniz, hem size üç beş kuruş sahibi olursunuz, hem de benim, emniyet İkinci Şube Müdürü yanındaki şerefimi ölmüş olsam bile kurtarmış olursunuz... Haydi göreyim sizi yeğenlerim!... Şimdi ben, Allahın izni keremiyle ölüyorum... Bakmayın bana, öteki dünyada da fırıldağımı çevirir, dümenime bakarım. Siz, yeter ki vasiyetimde yazılı olan şeyleri hakkıyla yerine getirin! Şayet vasiyetimi yerine getirmezseniz, biliniz ki, öteki dünyada iki elim yakanızda olacaktır.

Biraz durduktan sonra:

— Verin bakalım bana ordan bir tas şarap! dedi.

Şarabı içti... Derin bir oh çekti... Son sözü:

— Öteki dünyada da acaba üçkâğıtçılar şaraba su katıyorlar mı? demek oldu.

Dayımın çenesini çattık... Ve hemen zarfı açtık:

«Sevgili yeğenlerim!... Mektubu okuduktan sonra hemen hiç durmayın, hastane hastane, doktor doktor koşun, kalbimi, böbreğimi, dalağımı, midemi, barsağımı çok iyi fiyatlarla okutun! İyi fiyatlarla diyorum anladınız mı? Çatır çatır pazarlık edin! Sonradan elinize geçen parayla dosdoğru Emniyet İkinci Şube Müdürünün karşısına çıkın......»

Âbim acele tarafından bir ambülâns buldu geldi. Dayımı içine attık, ver elini .... Hastanesi. Hemen başhekimin yanına çıktık:

— Efendim, dedik, taze kalb ister misiniz?

— Alalım, dedi ve zile bastı. İçeriye giren hademeye:

— Bana altıncı koğuştaki kalb bekleyen hastanın sahiplerini çağırın, dedi.

Beş dakika sonra içeriye, bir kadın ve bir erkek girdiler. Başhekim:

— Efendim, bunlarda taze bir kalb varmış, dedi gelenlere. Bize dönerek sordu:

— Ne zaman öldü?

— Daha biraz önce.

— Çok iyi.

Hastanın sahipleri sordular:

— Kaça vereceksiniz kardeşim?

Âbim benim yüzüme baktı, ben âbimin yüzüne. Âbim:

— On bin, dedi.

Hastanın sahipleri:

— Çok pahalı değil mi? dediler.

— Ne pahalısı? diye atıldım. Siz dayımdaki kalbi bir bilseniz!... O kalb, öyle bir kalbti ki, kuşları incitmez yılanları öldürmez, içi vatan aşkı, millet aşkı, memleket aşkı, tabiat aşkı, insan ve hayvan sevgisiyle doluydu. Bir keresinde birine âşık olduydu da, kadın kendisinin gözü önünde başka bir erkekle öpüştüğü halde, zavallı dayıcığım:

«Ah, acaba hain adam sevgilimin gül dudağını incitti mi?» diyerek, günlerce aştan ekmekten kesildiydi... Vallahi kardeşim, büyüğe hürmet o kalbteydi, küçüğe sevgi o kalbteydi, hakka riayet o kalbteydi... Ah o kalb, ah o kalb!...

Biz iki kardeş hüngür hüngür ağlamağa başlayınca, hastanın sahipleri:

— Yedibin beşyüze olmaz mı? dediler.

Biz iki kardeş:

— Ah o kalb, diyor, tane tane göz yaşı döküyor, başka bir şey demiyorduk.

— Sekiz bin verelim!

— Ah o kalb, ah!...

— Sekizbin beşyüz?

— Ah o kalb, ah! Karıncaları doyuran, ekmeğini açlarla paylaşan o asil kalb!...

Erkek:

— Alalım kardeşim, onbine alalım, dedi.

Hemen oracıkta saydılar paramızı ...Yarım saat içerisinde dayımı kalbsiz olarak teslim ettiler bize. Attık yine dayımı ambülânsa, ver elini .... Hastanesi. Çıktık baş hekime:

— Beyefendi elimizde bir çift böbrek var ki, böbrek yâni. Dök içine bir teneke kapalı şişe suyu, sana alt tarafından hem sterlize edilmiş olarak çıkarsın, hem de süzülmüş olarak...

Başhekim:

— Sizi Allah gönderdi, dedi. Bir hastamızın acele olarak bir böbreğe ihtiyacı vardı.

— Vallahi beyefendi, dedim, biz böbreği tek tek satmıyoruz, takım olarak satıyoruz!

— Bir dakika durun, hastanın sahiplerini çağırayım!

Uhuuu, gelen adama bir baktık ki, altın köstekler, şövalye yüzükler... Adam:

— Kaça satacaksınız? diye sordu.

— 25 bin, dedim.

— Çok pahalı.

— Çifti 25 bin beyefendi. Ötekisini de isterseniz yedek olarak saklarsınız, isterseniz kendinize taktırın!

Âbim atıldı:

— Vallahi dayımın böbreklerinin ne denli birer böbrek olduğunu anlatmağa lüzum yok beyefendi, dedi. Ancak, hastanız kullandıktan sonra göreceksiniz. Mal muhayyer, şayet hastanız gecede on kere su dökmeğe çıkmazsa, verin böbreğimizi, alın geri paranızı! Yani demem şu ki, dayımın böbrekleri, insanüstü çalışır. Biz biliriz kendisini, yarım tas su içer, bir tas işerdi...

— Yirmibin nasıl çocuklar?

— Yoo, olmaz vallahi.

— Canım, dedi adam, sanki sermayeden mi zarar edeceksiniz?

— Ühüüü, bey, sen dayımın sermayesinin bize kaça mal olduğunu bi bilsen... Ömrümüz boyunca biz hapislere ona aş ekmek taşıdık.

Adam hemen bir çek imzalayıverdi. Yarım saat içerisinde dayımın böbreklerini de çıkardılar. Koyduk yine dayımı ambülânsa, ver elini .... Hastanesi. Çıktık başhekimin yanına:

— Beyim, iyi bir mide var, dedim.

— Ülserli falan değil ya?

— Garantili beyim, bakarsınız!

— Zaten açmadan almam!

— Açın, o zaman göreceksiniz midenin şahaneliğini. Dayımda öyle bir mide vardı ki, öyle bir mide vardı ki, midesiz deseniz olacak. Bi yerdi, bi yerdi ki, cümle politikacılar bir araya gelseler, dayımın eline su dökemezlerdi.

Aldı âbim:

— Dayımın midesi vallahi kimsenin midesine benzemezdi doktor bey. Nedense Allah baba onun midesini özel surette yapmış, yani ya, örnek bi mide... Bi kere midede özel bi organ vardı. Farzedelim dayım çok mu yedi, tıkabasa doldu midesi, ama daha yemek istiyor, işte o zaman midenin özel koruyucu organı harekete geçer, top gürlemesi gibi bir ses çıkarır, sonra, sanki hiçbir şey yememiş gibi dayım tekrar otururdu yemeğe...

Aldım ben:

— Hemen hemen on litrelikti dayımın midesi. Vallahi alırsanız zararlı çıkmazsınız doktor bey!

— Kaça vereceksiniz?

— Siz kendinize mi alacaksınız?

— Hayır, bir hastama alacağım. Ama şunu söyleyeyim ki, hastam fakirdir.

— Vallahi doktor bey, dedim, dayım fakir babasıydı. Verin bi onbin kâğıt, şipşak kesin alın mideyi!

— Ama hastam çok fakir dedim.

Âbim atıldı:

— Taksit yapalım doktor bey!

— Kaç peşin istersiniz?

— Beşbini peşin, gerisi vâde, tediyede kolaylık...

— Haydi canım şunu yedibin beş yüz yapın, dört bini peşin, gerisi vâde.

— Olsun, dedim.

Hastaneden çıktığımızda dayımın midesi de yoktu. Bindik ambülânsa, ver elini .... Hastanesi. Çıktık başhekime:

— Beyim, elimizde şahane bir ince barsakla, bir de kalın barsak var.

— Bize yalnız ince barsak lâzımdı.

— Olmaz beyim, biz sakatatı komple satıyoruz.

— Ne istiyorsunuz?

—İncesi kalını onbin beyim.

— Yahu, ben onbini verdikten sonra çift barsak alırım be!

— Ohooo, dedim, benim dayımın barsağı çift barsaktan daha uzundur doktor bey. Zavallı sağlığında üç günde bir kere çıkardı büyük abdestine. Hem bizimkisi garantili, öyle apandisitli, kanserli manserli değil. Dayım sağolsaydı, daha bu barsaklar ona yüz yıl hizmet ederdi ya, bakma, gitti bi kere.

Doktor:

— Başka bir teklifim var, dedi.

— Buyrun, dedim.

— Metre hesabına ne dersiniz?

— Anlamadım, nasıl?

— Metresi bin lira, ha oldu mu?

Yandı doktor efendi.

— Olsun, dedim.

İndik ameliyat salonuna. Açtık dayımın karnını... Ulan, dayımın karnının içi tepeleme barsak doluymuş be! Biz metreyle ölçtükçe doktorun yüzü asılıyor, biz ölçtükçe doktorun yüzü asılıyor...

— Bir... İki... Üç...

— Oniki... Onüç...

— Ondört... Evet, ondört metre otuz santim... Geç otuz santimini, bizden yana size helâl olsun, tastamam ondört metre.

— Hayret, dedi doktor, hayatımda ilk kez bu kadar uzun barsaklı bir insan görüyorum.

Âbim:

— Şayet zarar edeceksiniz, biz de size bir akıl verelim doktor bey, dedim. Bu ondört metre barsağı or-

Amerika, Asya'da güç durumda.
— Gazeteler —

tadan ikiye bölün, iki hastaya takın. Onlardan alsanız, yirmibin eder ki, tam altıbin lira kârlısınız.

— Zaten başka çare yok, dedi doktor.

O gün, akşama dek dayımdan elimizde kalan sadece iki kol kemiğiydi. Derisini bile santimetre kareşi onbeş kuruştan okuttuk. Aldık bu iki kol kemiğini, gömdük mezara. Üzerine de bir tahta dikip, üstüne: «Burada Gafur Gaffaroğlu yatıyor. Ruhuna fâtiha!» diye yazdık.

Parayı saydık, tam seksen bin lira. Dayımın vasiyetini hakkıyla yerine getirmiştik. Son vasiyetini de yerine getirmek için, bu parayla çıktık Emniyet İkinci Şube Müdürünün karşısına:

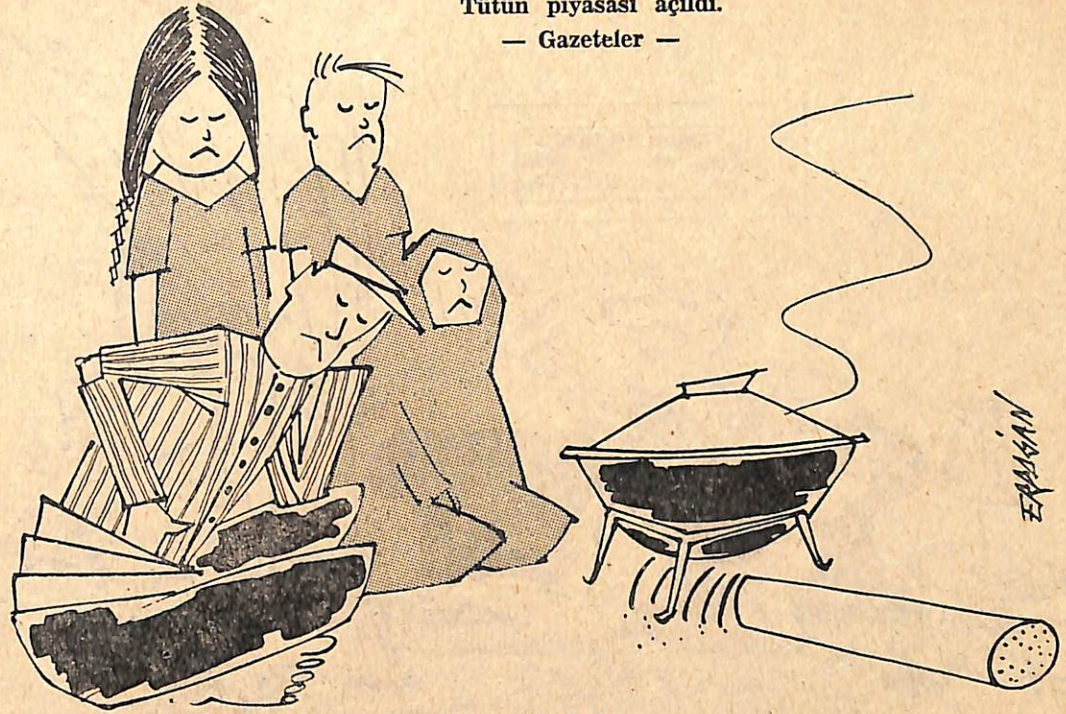
— Efendim, dedik, biz, Gafur Gaffaroğlu'nun yeğenleriyiz...

— Şu kanı on para etmez adamın mı?

— Hıh işte efendim, biz de onu söylemeğe gelmiştik. Siz sağlığında dayıma her zaman, «Ulan senin kanın on para etmez be» dermişsiniz. Vallahi efendim, biz dayımın kanını canını öldükten sonra tam seksenbin liraya sattık. Bakın elimizdeki paraya!...

Şaştı kaldı müdür bey...

Muzaffer İZGÜ

Tütün piyasası açıldı.
— Gazeteler —

Yazısız

YEDİ GÜN

PAZARTESİ

Kütüğe bağlı!

Kalb nakli ameliyatı ile dünya çapında ün yapan, fakat meslekdaşlarının hücumlarından da yakasını kurtaramayan Profesör Barnard, kendini savunmak için ölümün tarifini yapıyor: «Beyindeki hücreler faaliyetlerini topyekûn tatil ettikleri zaman, insan ölmüş sayılır.»

İnsanın ölü sayılma meselesi, ülkelere göre değişiyor galiba.

Amerikalı doktorlar, «Kalb durdu mu, insan ölmüştür» diyor.

İsviçreli doktorlar, «Solunum durunca insan ölür» diye iddia ediyor.

Avustralyalı doktorlar, «Başkasının kalbini taşıyan insan yaşasa da, ölü sayılır» diyor.

Bizde ise insanın ne zaman ölü sayılacağını doktorlarımız değil, tam yetkiyle çalışan nüfus memurlarımız biliyor. bildiği için de ölüleri «Asker kaçağı» ilân ediyor, dirilere «Sen çoktan ölmüşsün arkadaş» diye kütükten silinen kaydını gösteriyor!

SALI

Kişiler yerleştikçe...

Yürüyüşler, mitingler, istifaya dâvetler, ardından bir demeç: «Sınav yönetmeliği değişiyor!»

Yine yürüyüşler, mitingler, istifaya dâvetler, yine bir demeç: «Üniversiteye giriş yönetmeliği değişiyor.»

Mitingler, yürüyüşler, istifaya dâvetler:

«Değiştirilen sınav yönetmeliği yeniden değişiyor.»

Nümayişler, yürüyüşler:

«Üniversiteye giriş yönetmeliği yeniden değişiyor.»

Sanki istifaya dâvet edilen, yönetmelikler. Öğrenciler boykota başladıkça, Bakan koltuğuna biraz daha yerleşiyor, hemen sistem değişiyor!

ÇARŞAMBA

Eşekliğin daniskası!

Düğmeyi çeviriyorsunuz, cereyan yok. Ertesi gün gazetelerden öğreniyorsunuz nedenini: «Kopan elektrik telleri yüzünden üç eşek cereyana kapılarak öldü, Topkapı ve çevresinde 45 dakika elektrikler söndü.»

Aradan bir kaç gün geçmiyor, yine karanlıktasınız. Nedenini anlamak için sarılıyorsunuz gazeteye: «Elektrik tellerinin çalınması, dün gece şehri karanlığa gömdü.»

Bugün de şehrin bir başka bölgesinin başına gelenleri birlikte okuyalım: «Levent'te cereyana kapılan iki eşek öldü, semtin elektrikleri söndü.»

Ne çekiyorsak, eşeklerden çekiyoruz anlayacağınız. Eşeğin hırlısı cereyana kapılıp nalları dikiyor; hırsızı telleri aşırıp gidiyor, her gün birkaç eşek yüzünden şu koskoca şehir, alârm verilmiş gibi karanlığa gömülüyor!

PERŞEMBE

Değeri aynı

A.P.'li Talât Asal, Beşiktaş Kulübüne Başkan seçildi.

Suat Hayri Ürgüplü'yü başkanlığa getirmek için, Galatasaray'da faaliyete geçildi.

Fenerbahçe'nin başında, A.P.'li Ilgaz!

Spor yazarlarına göre, Türk futboluna politika giriyor.

Oysa, tam tersi... Bu durum kafa işi olan politikanın, ayaklara düştüğünü gösteriyor!

CUMA

Uğramamalı ama...

İstanbul'da her dört kişiden biri hasta; her üç kişiden biri, bin liradan az maaş alıyor; her beş kişiden ikisi beslenmek için gereken gıdayı alamıyor derken, Adalet Bakanı da şu açıklamayı yapıyor: «İstanbul'da 1 milyon kişi dâvalı.»

Buyrun bakalım. Toplam nüfusu iki milyon olan bir kentte kimimiz dâvacıyız, kimimiz dâvalı... Kavgasız gürültüsüz, adliyesiz polissiz yaşayabilmek için en iyisi, İstanbul'a hiç uğramamalı!

CUMARTESİ

Durun yahu!

«Cumhurbaşkanı ile yola çıkan Çağlayangil dönmedi.»

«Çağlayangil'in nereye gittiğini kimse bilmiyor.»

«Çağlayangil kayıp!»

Bu kaybolan, şiddetli kış sebebiyle kapanan yollarda mahsur kalan vatandaşlardan biri değil, Türkiye'nin Dışişleri Bakanı!

«Türkmen bilinmeyen bir yere gitti.»

«Türkmen'in Çağlayangil'le buluşacağı rivayet edildi.»

«Türkmen'in nereye gittiği belli değil.»

«Türkmen kayıp!»

Bu da, Dışişleri Bakanlığının Genel Sekreter Yardımcısı.

Neyse bugünkü gazetelerden öğreniyoruz ki, Türkmen aranırken Çağlayangil sağ salim bulunmuş.

Hâlâ, «Kıbrıs'ı kazandık mı, kaybettik mi?» diye tartışanlar var içimizde. Yahu Kıbrıs'ı kaybetsek n'olur, kazansak n'olur? Bulduğumuz Çağlayangil'i gözden kaçırmamaya bakalım. Bakanı ile Genel Sekreter Yardımcısı ile Dışişleri Bakanlığının seçkin elemanlarını toptan kaybedersek, kim bulur?

PAZAR

500 binlik söz!

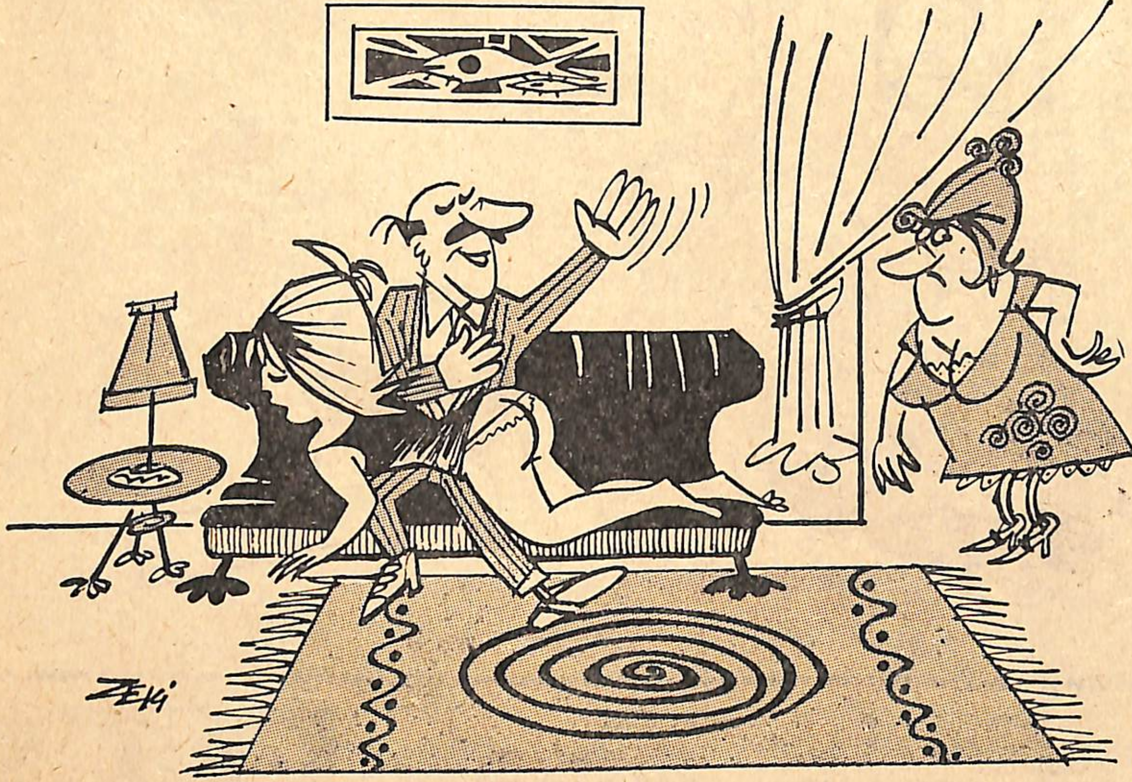
Ankara: «A.P.'lilerin oyları ile, Güven Partisine 500 bin lira verilmesi kabul edildi.»

Ankara: C.H.P.'lilere cevap veren G.P. lideri Feyzioğlu, «Bugünkü demokratik düzeni değiştirmeye kalkanlar, karşılarında Güven Partisini bulacaklardır» dedi.

— İstanbul'un yarısı dâvalı. —

Yazısız

— Ah, keşke tabak filân kırsaydı karıcığım... Kalbimi kırdı kalbimi!...

— Nurlu ufuklar biz

— Rica ederim, siyas

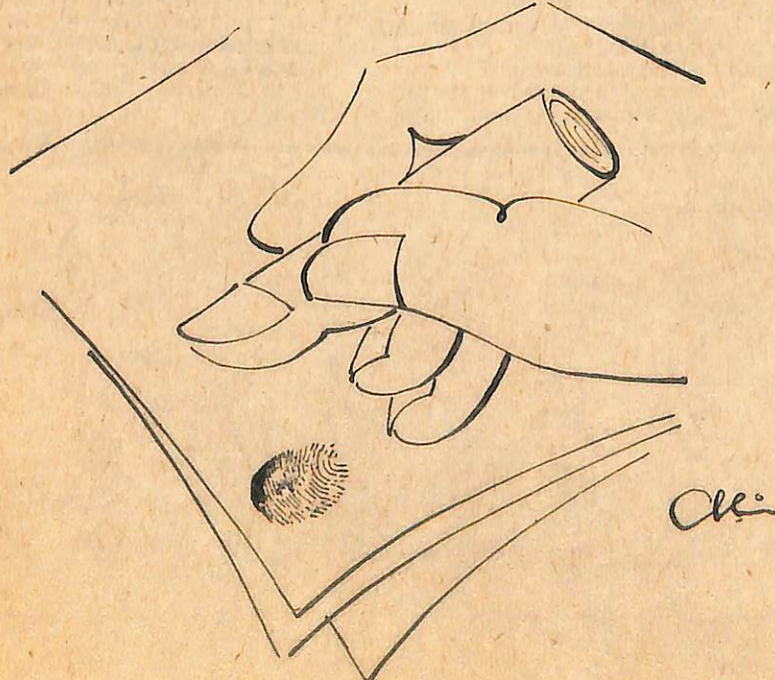
KALMAK VAR

Güzellerin peşinde çok koşan fersiz kalır,
Kemerdekiler biter, üste kemersiz kalır.
Bilsen ki içlerinde ne malın gözü vardır.
Bu hale uygun düşen bir atasözü vardır:
«Oynaşına güvenen kadınlar ersiz kalır.»

Bakarsın her hali hoş, çok mâsum pozu vardır,
Aslında ne gecesi, ne de gündüzü vardır.
İncelersen sezersin çürümüş özü vardır.
Ona abayı yakan yolda fenersiz kalır;
«Oynaşına güvenen haspalar ersiz kalır.»

Yolların inişi var, yokuşu, düzü vardır.
İnsan hayatının da baharı güzü vardır,
Kimseyi reddetmeyen yumuşak yüzü vardır.
Gün gelir nazı biter, her şey değersiz kalır;
«Oynaşına güvenen kart karı ersiz kalır.»

— Onaltı milyon kişi okuma yazma bilmiyor. —

Yazısız

DÜNYANIN EN SÜRATLİ ARACI!..

Geçenlerde, İngiltere'de, şimdiye kadar görülmemiş şiddette, saatte 200 km. yi bulan rüzgârların estiğini, 25 kişinin ölümüne ve büyük tahribata sebep olduğunu okumuşsunuzdur gazetelerde.

Saatte 200 km. esen rüzgârlar, beni, saatte 1000 km. hızla giden uçaklara; sonra, sesten bir misli fazla, hattâ şimdi yeni bir buluşla, sesten iki misli fazla süratle uçabilen uçaklara götürdü.

İnsanoğlu tarafından yaratılmış ne korkunç sürat değil mi?... Göreyim diye insanın başını şöyle kaldırıp bakmasiyle uçağın kaybolması bir oluyor.

Bu arada bizim gazetelerde de, borçlular sayısının gittikçe arttığına, protesto edilenlerin sayısının çoğaldığına, icra dairelerinin dolup taştığına, tefecilikle gününü gün edenlerin mesleğinde gelişme olduğuna dair haberler çarptı gözüme.

Gazetelerimizdeki bu haberleri görmem, İngiltere'de korkunç süratteki rüzgârların estiği günlere tesadüf etmişti. Bunun üzerine ne düşündüm biliyor musunuz?

Dünyada en süratli şey ne rüzgârdı, ne sesten bir, veya şimdi son icatla, iki misli hızla giden uçaktı... Dünyanın en süratli aracı, bizim yöneticiler tarafından bulunmuştu!

Öyle ya; en süratli cisim nedir?... Etrafımızda vızır vızır dolaştığı, tedavül ettiği halde görülmesine imkân olmayan şeydir.

İNGİLTERE

İşte, tedavül ettiği halde halkımızın büyük bir kısmı tarafından görülemeyen şey —para— icat edilmişti bizde.

Parayı böylesine korkunç bir süratle estiren sosyal rüzgârın bir ülkede yaptığı tahribatın yanında, tabiatın estirdiği rüzgârdan gelen tahribat hiç kalır sanırım.

RENKLİ ALTINLAR!

Dünyada artık sadece sarı altın olmadığı anlaşıldı...

Çayın, onu yetiştiren insanlara yeşil altına benzetilmesi ne güzel buluş değil mi?

Değerli kömüre, siyah altın diye ne güzel isim vermişler.

Geçenlerde de fildişine, beyaz altın dendiğini gördüm gazetelerde.

Sarı altın diye, şu bildiğimiz altından başka neye dendiğini de şöyle anlatayım... İskoçyalılar o kadar cimriymişler ki, öylesine paraya düşkünmüşler ki, uydurulan bir fıkraya göre, bir genel sayım yapmak için büyük bir meydana bir kuruş atıvermek kâfiymiş; bütün İskoçyalılar oraya üşüşüverirmiş. Güneş olmayan İskandinav ülkelerinde, İngiltere'de, Finlândiya'da falan da güneş çıkınca, sarı sarı ışınlarını harisçe, cimrice toplayabilmek için herkes güneşin isabet ettiği yerlere

R
AŞÇ

Parti sözcüleri muhtelis

... bekliyor sevgilim...
... et yapma!...

Bir kadının karnından üç pens çıktı. — Gazeteler —

— Sizi ameliyat eden doktor geldi... Gözlüğü ile eldivenlerini arayacakmış!

NOTLARI

aynı şekilde üşüşürler. İşte, bu sarı altını toplayabilmek için soğuk memleket insanları dolar, sterlin, mark harcarlar.

İstanbul'da kar yağarken Antalya-da denize girildiğini gösteren resimlere gazetelerimizde rastlayınca, yeşil altın, siyah altın, beyaz altın, sarı altından başka bir de mavi, masmavi renkte altın olduğunu anladım dünyada... Kuzey ülkelerinin renksiz veya pis renkli, çamur renkli denizlerine karşılık tabiatın bize bol bol verdiği bu mavi altını bari değerlendirmesini bilelim.

PEKİ, KULP TAKILAN ADAM YAŞAR MI?

Gazetelerimiz, gerek haber sütunlarında gerekse makale sütunlarında, kalb değiştirme ameliyatlarından bol bol bahsederek şu soruyu tekrarlıyorlar:

— Kalb takılan adam yaşayacak mı?

Bizdeki malûm şartlar dolayısiyle merak ediyorum; acaba, vatandaşın hayatı bakımından bizde üstünde asıl durulması ve cevap bulunması gereken soru:

— Kalb takılan adam yaşar mı?

Yoksa:

— Kulp takılan adam yaşar mı? sorusudur!

YARIM SAAT FAZLA DUA

İngiltere'nin içinde bulunduğu iktisadi zorluklara bir çare arayan 5 genç kız, günde yarım saat fazla çalışılmasını teklif ederek ortaya «Yarım Saat Fazla Çalışalım» kampanyasını attılar.

Fazladan çalışmaya tabiî herkes kolay yanaşmadığından, toplum içinde, bu kampanya lehinde olan var, olmayan var.

Kampanyanın nasıl bir seyir alacağı henüz belli değil, fakat şimdiki halde İngilizlerin gözünde en çok rahipler şanslı durumda... Çünkü, yarım saat fazla dua ile meseleyi halledecekler!

BİR DE KENDİNİ GÖREBİLSEK!

Kadınların peçelere, örtülere büründüğü zamanlarda, evleneceği kızı doğru-dürüst görme imkânı bulamadan, daha ziyade görücülerin tariflerine dayanarak seçmek zorunda kalan adamcağızın biri, oğlunun, evleneceği kızı, iyice göre göre, almasını istemiş.

Derken, günün birinde baba-oğul, aile büyükleri falan hep birlikte müstakbel gelini evinde görmeğe gitmişler.

Şimdiki kızlar malûm... Kirpikler kendi kirpikleri değil, takma... Kaşlar kendi kaşları değil, çizme... Dudakları, kendi çizgilerinin kaybolduğu bir kızmızı boya içinde kaybolmuş...

Baba dönmüş oğula, ve:

— Oğlum, demiş, şunun bir de kendini görebilsek!

KALMAK VAR

Her gencin yüreğinde heyecan közü vardır,
Aşkın mirasyedisi, doğal öksüzü vardır.
Her şey incelenmeli, belki pürüzü vardır;
Huysuz kısrak çok zaman nalsız, semersiz kalır,
«Oynaşına güvenen kadın da ersiz kalır.»

Gezmenin, eğlenmenin biçimi, dozu vardır,
Bir kısım yosmaların birer (öküz) ü vardır.
Gözlerinde şehvetin dumanı, tozu vardır.
Onlar için yüzlerce erkek yetersiz kalır;
«Oynaşlara güvenir, sonunda ersiz kalır.»

Yalancıktan bayılan kimse etersiz kalır,
Sahilde sevişenler kış gelir yersiz kalır.
Berberini dost tutan bir gün berbersiz kalır.
Sonra geberir gider, âlem habersiz kalır;
«Oynaşına güvenen her kadın ersiz kalır.»

Salâhattin KUTLU

ÇEŞİT
...OĞLU

...de konuştu. — Gazeteler —

Tekel Bakanı, tütüne «ıspanak» dedi. — Gazeteler —

— Beye bir porsiyon tütüüüüün!...

Memurun ölümü

Vedat SAYGEL

— A. Çehov'un aynı isimli hikâyesine nazire —

MEMUR Mümin efendi her sabahki gibi mesai saatinden kırkbeş dakika önce daireye adımını attı, memuriyeti ile yaşıt olan paltosunu her sabahki gibi titizlikle soyunma dolabındaki askıya taktı, yıllardır bıkmadan taşıdığı şişkin çantasını her sabahki gibi masasının yanına bıraktı ve yorgun vücudunu her sabahki gibi gıcırdayan iskemlesine attı! Dirseklerini masaya dayayıp, başını avuçlarının içine alarak doya doya öksürmeye gelmişti sıra. Ağzını açtı, soluğunu topladı, fakat o ne? Öksürmesi gerekirken:

— Aman Allahım! diye mırıldanarak bir kedi çevikliğiyle yerinden hopladı!

Bir gazete vardı masasının üzerinde. Hem öyle bir gazete ki, iktidara muhalif tutumuyla ün yapmış, hakkında açılan dâvalar dosyalardan taşmış, zararlı mı zararlı bir gazete! Dairede bir saatli bomba bulsa, bu kadar korkmazdı Mümin efendi!

İki adım geri çekilerek masanın sağından baktı, solundan baktı, geçti karşıdan baktı, evet yanılmıyordu. İkiye katlanmış bir gazeteydi masanın üstündeki. Hem de zararlı yayınlar yapan o kahrolası gazete!

Garanti kendini sevmeyenlerin komplosuydu bu! İyi ki vaktinde gelmişti. Ya geç kalsaydı?... Komplocular:

— Şuraya bakın arkadaşlar, diye bar bar bağıracaklardı dairenin ortasında. Bizim, evi ile işinden başka bir şey düşünmediğini sandığımız, vatanseverliğine inandığımız Mümin efendinin okuduğu gazeteye bakın!

Kimbilir kendi hakkında neler düşünecekti memurlar! Fakat tehlike yine de geçmiş sayılmazdı. Kimse gelmeden yok etmeliydi bu mereti! Bir adım sokulup gazetenin manşetine şöyle bir göz attı, okuduğu cümlenin korkusundan ürpererek; bu sözleri söyleyenin suçuna ortak olmamak için eli ile gözlerini kapattı. Muhalif partilerden birinin genel sekreteri, «Er geç bu düzen değişecektir!» demiş. Değil gazetenin bütününü, sadece şu haber başlığını bulsalar insanı mahkeme mahkeme süründürmeye yeterdi. «Söyle bakalım» derlerdi. «Nasıl değiştireceksin düzeni?» Artık sen istediğin kadar, «Vallahi billâhi haberim yok! diye yemin et. Gazeteyi ellerine alıp, «Peki bu ne?» demezler mi?

Zayıf, ufak tefek ihtiyar vücuduyla iliklerine kadar titredi Mümin efendi! Göz ucuyla dairenin dört bir tarafını süzdü, Allahtan kimse gelmemişti henüz. Fakat neredeyse gelirlerdi. Üç beş dakika içinde gazeteyi yok etmenin çaresini bulmalıydı. Tutup başka bir masaya bıraksa?... Üstünde parmak izleri kalırdı, biiir. Daireye herkesten önce geldiği için bu işi kimin yaptığı hemencecik çakılırdı, ikiii. Yırtıp çöp sepetine atsa, parçaları bulunurdu. Cebine, çantasına soksa, üstünde çıktığı için düzeni değiştirmek isteyenlerle işbirliği yaptığının delili sayılırdı. En iyisi masanın gözüne koymaktı galiba... Titreyen parmaklariyle iğrenç bir şey tutar gibi gazeteyi ucundan tuttu, masanın açık olan gözüne itti, henüz kapatmak üzereydi ki, ensesinde yankılayan:

— Günaydın Mümin efendi! sesiyle, Mümin efendi bitti!

Balmumunu andıran bir yüzle güç belâ dönüp baktı ki, müdür arkasında durmuyor mu? Çekmeceyi itmesiyle, masanın üstüne kapanması bir oldu. Çekti gitti müdür. Gitti ya, nasıl olmuştu da gelişini duymamıştı? Belki de komplocular:

— Efendim, Mümin'in sabahları hepimizden erken gelmesinin sebebi, bir takım zararlı yayınları dairede rahat rahat okumak için; inanmazsanız bir sabah erkence teşrif edip, suçüstü yakalayabilirsiniz, demişlerdi.

Müdür de söylenenlere uymuş, gerçekten en zararlı gazeteyi gizlemeye çalışırken bulmuştu.

Göğüslediği çekmecenin üstünde öylece kalakalmıştı Mümin efendi. Ne daireye gelen arkadaşlarını görüyordu, ne «Günaydın Mümin efendi» diyenlerin seslerini duyuyordu. Sadece kendi kendine:

— Kimin tavuğuna kışt dedim, kimin arkasından kötü bir söz söyledim bilmem ki?... diye dövünüp duruyordu.

«Allahın işi ile, hükûmetin gidişine akıl sır ermez; sen sen ol, bilmediğin insanla yola çıkma, bilmediğin işlere burnunu sokma» diyen babasının öğütlerine uyarak bu yaşına gelmiş, kendini sadece işine vermiş, otuz yıllık memuriyet hayatında siciline en küçük bir leke sürdürmemişti. Gayesi ne düzeni değiştirmek, ne de iktidarı başka bir partiye vermekti. Tanrıdan bütün istediği, ölmeden Personel Kanununun çıktığını görmekti.

Silkinip, kendine geldi birden. Bir şeyler yapması, hiç değilse müdüre karşı kendini savunması gerekiyordu. Biraz sonra garanti çağırırdı. Belki suratına bile bakmadan:

— Yazıklar olsun Mümin efendi, derdi. Hakkınızda söylenenler doğruymuş demek. Size emeğiniz karşılığında maaş veren devlet dairesini, çirkin emellerinizi tatmin için kullanamazsınız. Müdürünüz olarak, olayı gereken mercilere duyuracağım. Çıkabilirsiniz!

Hemen çıkmak, gerekirse kendini affettirmek için ayaklarına bile kapanırdı müdürün:

— İnanın hiç bir kötü emelin esiri değilim, derdi. Yaşım elliyedi. Otuz küsur yıllık memurum bu dairede. Az kazandım, az yedim. Çok kazandım, çok yedim. Fakat bir gün olsun halimden şikâyet etmedim. Hele memleketin düzenini değiştirmeyi, yemin ederim bir gün olsun aklımdan geçirmedim. Gelmiş geçmiş bütün hükûmetlere karşı vatandaşlık görevimi hakkıyla yerine getirdim. Zaman geldi yatıp kalkıp «Padişahım çok yaşa!» dedim, zaman geldi, Paşanın partisine bir oy yerine, sadece kendi hesabıma beş oy birden verdim, zamanı geldi içimdeki demokrasi aşkıyla, günde en az on kere Vatan Cephesine girdiğimi bildiren telgraflar gönderdim, bugün ise kalben kıratla beraberim. Benden vatan haini olur mu? Gazeteye gelince: İnanın masama kimin bıraktığından haberim yok. Tek harfini okumadım. Elimi hiç sürmeyecektim ama...

Yanına sokulan odacı, müdürün çağırdığını söyledi. Kalktı yerinden Mümin efendi. Dakikalardır ezberlemeye çalıştığı sözlerin hepsi uçmuştu kafasından. Kapının önünde kafasındaki dağınık kelimelerin üçünü beşini bir araya getirip, top gibi daldı içeri! Her günkünün aksine müdürün bakışları donuk, kaşları çatık, suratı asıktı. Mümin efendi ağzını açmadan:

— Bugünlerde işinize gereken önemi vermiyorsunuz, dedi müdür.

Sebepsiz çatmalar başlamıştı işte.

— Hakkınızda her gün bir kaç şikâyet geliyor.

Komplo kuranlar, elbet bunun ardından bazı şikâyetlerde de bulunacaklardı.

Bütün cesaretini toplayan Mümin efendi:

— Bu düpedüz bir iftira müdür bey, diye mırıldandı. Alçakça hazırlanmış bir komplo karşısındayım.

Dinlemedi müdür:

— Suçu başkalarına yüklemeye hakkınız yok, dedi. Durumunuzu ben de yakından izliyorum.

Başı döndü, kulakları uğuldadı Mümin efendinin. Demek tahmin ettiği gibi o gazetenin dairede bulunması bir suçtu. Üstelik müdür de kendisini izlediğini açıklamıştı.

Sarhoş yürüyüşüyle müdürün odasından çıktı. Hayâlinde müdürün gözleri, uğuldayan kulaklarında müdürün sözleri, geçti masasına. Bu kadarla bırakmazlardı her halde. Bir kaç iğneli sözle, meseleyi örtbas etmezlerdi. Müdürün bir telefonuna bakardı polislerin üşüşmesi! Üzüntüden ölecek gibiydi. Keşke daha önce ölseydi de, bunca hakareti görmeseydi!

Kalktı. İş olsun diye eline eski bir evrak alıp, yeniden müdürün odasına daldı. Surat aynı surat, bakışları aynı donukluktaydı müdürün. Damdan düşer gibi:

— Bana karşı duyduğunuz kırgınlığın, masamda gördüğünüz gazeteden ileri geldiğini biliyorum beyefendi, dedi.

İnkâr etmedi müdür:

— Evet, dedi. Nihayet anlayabildiniz.

— İnanın geldiğimde masamda duruyordu.

Aynı soğuk sesle cevap verdi müdür:

— Eminim hâlâ bıraktığınız gibi duruyordur. Okudunuz mu?

— Okudumsa gözlerim kör olsun beyefendi! Bendeniz az kazandım, az yedim. Çok kazandım, çok yedim. Padişahlık devrinde yattım kalktım, «Padişahım çok yaşa» dedim. Paşamızın devrinde, Paşamıza hizmet ettim. D.P. devrinde, demokrasinin yaşaması için çoluk çocuğu peşime takıp Vatan Cephelerine girdim. Diyeceğim bir gün olsun memleket düzenini değiştirmeyi düşünmedim.

Müdürün kaşları biraz daha çatıldı:

— Gazeteyi getirin, Emin beyi bana gönderin, siz de çantanızı, öteberinizi toplayıp gelin!

Bu üzüntü onu şu bir kaç saat içinde öldürmezse, bir daha kolay kolay ölmezdi. Çıktı odadan. «Çantanı hazırla» demişti müdür. Sonu gelmişti belki de. Çantasını hazırladı, çekmeceden gazeteyi aldı, Emin beyi yanına katıp, müdürün odasını boyladı.

Gazeteyi alan müdür, Emin beye:

— Bak kardeşim, dedi. Şu okuyucu mektupları sütununda, dairemizle ilgili bir şikâyet var. Onu okuyup, aynı sütuna şöyle güzel bir cevap yaz, olmaz mı? Bizim emektar Mümin beyi dinlendirelim biraz.

Sonra Mümin efendiye döndü:

— Siz de evinize gidip, bir kaç gün doyasıya dinlenin, olmaz mı? Personel Kanunu çıkana kadar böyle idare edelim, kanun çıktıktan sonra da emekliye sevkedelim.

Bir anda üzüntüsü dağılan Mümin efendi, sevinçten bir tuhaf oldu. Teşekkür etmek istedi, edemedi. Özür dilemek istedi, konuşmaya gücü yetmedi. Titreyen bacaklariyle yavaş yavaş müdürün odasından çıktı, «Allahaısmarladık» der gibi arkadaşlarına baktı, sarhoş adımlarla kendini iskemlesine güç attı. Konuşamıyordu ama güldü, güldü, güldü, kahredici üzüntüden kurtulmanın sevinciyle, otuz küsur yıllık masasına kapanıp, mutluluktan öldü!

Vedat SAYGEL

Türkiye'de 13 milyon kişi okuma bilmiyor. — Gazeteler —

— Saatim kaç hemşerim?...

ESKİLERDEN, YENİLERDEN ŞİİRLER

Eğlencelik

SUAVİ SÜALP

İSPANYOL MEYHANESİ

(Dikkat bu şiir-ekolo mikrofonsuz okunamaz)

Bu gece ekiple seni aradım bütün meyhanelerinde İstanbul'un...
Seni aradık kadehlerdeki parmak izlerinde ulan tayıncı...
Canım seni araklayıp doya doya bir marizlemek istiyordu...
Ama tüydün...
Ulan Ekrem annadın mı?... Her meyhanede hesabın varmış...
Takmışsın... Bütün meyhaneciler...
Sülâlene dua ediyorlardı...
Ben de kafayı bulup seni aradım ekip arabasıyla...
Nihayet İspanyol Meyhanesinde enseledim seni...
Orda beyaz güzel karıların içinde neşeni buluyordun...
Dümen değil mi hepsi Kamyon Faresi?...
Ama şimdi kadehlerdeki bütün parmak izleri dosyanda...
Bakalım ne kolpa yapacaksın?...
Yürü, yemezler bu numaraları Fahrettin...
Sen... İspanyol Meyhanesine değil,
Nereye girersen gir pozunu bozarım artık...
Şimdi canım doya doya kafayı tutmak istiyor...
Çünkü İspanyol Meyhanesinde seni piyastos ettik...
Ne haber Fahrettin?...

TURAN OMUZBAŞ

KOŞMA : (Düşersin)

Dağda büyüdüm adım ayı,
Merhaba be Sülman dayı,
Zaptiyeler kesti yolu,
Anladın mı keman yayı...

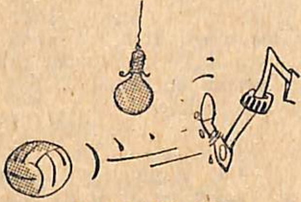
Adım çıktı eşkıyaya,
Başımıza ödül kondu,
Bizi arayan jandarmalar
Siverek yolunda dondu...

Kuru ekmekle doyarız,
Yollara taş koyarız,
Bu yollardan kim geçerse
Donuna kadar soyarız...

Ayı Hasan der ben korkmam,
Soyarım hem ev hem dükkân,
O kadar atacağına
Kendi çıksın Faruk Sükan...

Yazan: Ayı Hasan adıyla
mâruf şaki...

HECECİLER :

KARANLIK

Gene cereyan kesik
Yanmıyor elektrik,
Sigortaya iyi bak
Eyvah ayvayı yedik...

Hep karanlık mı geçer
Şu şehirin gecesi
İstanbul'un başka yok
Belli ki eğlencesi...

Lâmba, mum ve de fener,
Beşiktaş'ı zor yener...
Şu karanlık gecede
Yolu kaybetti peder...

Enis Behiç BOLKÜREK

MAVAL ŞEHİR

Baktım, Park Otel'in penceresinden İstanbul'a
Kemal, bakacak başka yer bulamadın mı bula bula,
O lâl içinde parlayan Üsküdar minaresi,
Gitti eyvah Hüsnüyanımın bir tanesi...
Ne zaman şuyu etsem didemde açar o gül,
Bin revani söndürmez şu biçareyi gönül,
Geçerken ta be sabah karşıdan suhulet,
Ne olur ey İstanbul şu ricamı kabul et...
Şimdi kapandı perdeyi zulme bütün pencere,
Dikkat et ey gafil yanmasın tencere...
Doymak bilmeyen bir iştaha ile kaleme sarıldım,
Hâlâ revanimi getirmeyen garsona darıldım...
İşte böyledir İstanbul'un annadın mı melâli
Gitgide mahvedecek şu biçare Kemal'i...

YAHYA KEMAL BOYATTI

MÂNİ

Koşun koşun a dostlar
Güllü'yü Mahmut alacak
Şu Garipçik Mustafa
İyod gibi açıkta kalacak...

Şimdoldumu Mehmet emmi,
Kızı başkası yedi,
Mustafa'nın şu haline
Güldü köpek ve kedi...

Güllü Güllü der ağlarım
Atımı meşeye bağlarım,
Hırsımdan gece gündüz
Mavzerimi ben yağlarım...

Mustafa der giderim,
Güllü'yü artık niderim,
Ben bir gün o Mahmut'un
Elbet anasını bellerim...

Âşık Mustafa DADAYLI

SÜRREALİST : (Dikkat köpek var..)

NONFİGÜRATİF POMPA

Pompala yavrum pompala...
Ceketimin yırtığından majüskül harf çıkmaz...
Minüskül hiç çıkmaz... Fakat...
İmzalı bir maşrapayım ben şimdi...
Tut tu tu romantika...
Meselâ saat onda... Kordonda, yahut Hayd Parkta.
Ne demek istediğimi anladın mı Roza?...
Ekşi boza...

Ben takmam ne Ringo ne de elektrik faturası...
Sirkeci'de kırılmış bir tayyare görünce...
Ana beni eversene...
Yavaş ol Selâmi, denizi bozuyorsun...
Halbuki sen maydanoz resmi olsaydın,
Papağan yemezdi...
O halde deme ki sen neymişin...
Hep beraber söyliyelim...
Daha dün annemizin kollarında yaşarken,
Öldük...
Zımıt Errenköy...

DOKTOR PİSİKİATR SÜLEYMAN DELİOĞLU

AKROSTİŞ :

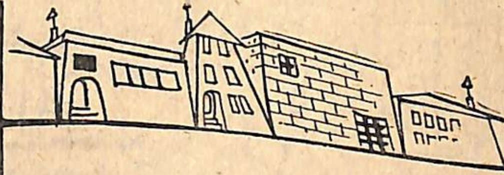
AYTEN'E SERENAT

Ayıp senin yaptığın Ayten...
Yuttum mu sanıyorsun bunları. Hahayt...
Teessüf ederim...
Elerini yıka da öyle yanıma yat...
Niçin gecenin maviliğini üstüme örttün, söyle...
Su koyvermekten ne zevk alıyorsun böyle...
Efendim?... Bir şey mi dedin anlamadım...
Ruj lekesiyle kalbimi çalan kadın...
Erenköy, Çamlıca, Moda ve Maçka...
Ne yapalım şekerim olduk bir kere laçka...
Asılma depoya gider dedik ya...
Tosladın mı şimdi duvara tereyağ?...
Ne de olsa Avrupa görmüş adamın hali başka...
Gene sıfırdan başlayalım doksan dokuza kadar...
Sonrası yüz... Anlarsın ya... Sende vardır radar...

ÜMİT YAŞAR DOKUZCAN

SIPA

MUZAFFER İZGÜ

— 5 —

Başım ağrıyormuş benim!... Sahiden de Sabahat abla öyle deyince, başım için için ağrımağa başlardı.

— Gel bakayım neresi?

— Ihıcık şurası!

Tam alnımın kabağını gösterirdim.

— Ben şimdi iyi ederim onu. Yaslan bakalım bana!

Göğüslerine yaslanırdım... O da, saçlarımı okşamağa başlardı. Neden bilmem, istemezdim o saatlerin bitmesini. Tuhaf bir kokusu vardı Sabahat ablamın... Acı, buruk ve hoş... Aynı çağla bademin kokusuna benzerdi bu koku... Neler düşünmezdim o zamanlar, neler?... Analı çocukları getirirdim gözlerimin önüne... Ne kadar mutlular da, mutluluklarından haberleri yok derdim kendi kendime... Keşki şu Sabahat abla anam olsaydı... Olamaz ki...

Başımı göğsünden çekeceği zamanı da bilirdim. O zaman, elini yavaş yavaş yüzüme kaydırır, dudaklarımı parmaklarının ucuyla aralar, sonra, burnuma bir fiske vururdu:

— Haydi bakalım!...

Kimbilir, kendine kalsa belki de beni çok tutardı ama, babamızdan korkuyordu galiba...

Evet, bir gün korktuğu da başına geldi... Ama öyle hoş oldu ki...

Müdür bey, bizi öylece yakalamıştı. Donakaldım ben Sabahat ablanın kucağında. Abla iter, ben yapışırım... İster misin şimdi kızsın da Sabahat ablayı da dövsün. Olmaz, dünyada kabul edemem böyle bir şeyi. On on, yüz yüz, kaç tane olursa olsun, bu kıça tekmeyi yerim ama, Sabahat ablama asla vurdurtmam... Cart... Vurdurtmazsın da ne yaparsın? Koskoca müdür o, baba o... Hem anamı döver, hem de seni...

Müdür bey:

— Ne yapıyordunuz? diye sordu.

Sabahat ablam:

— Gördün her halde, dedi, okşuyordum çocuğu.

— Fazla şımartmamalısın bunları!

— Ayda bir defa gördükleri kucak şımartmaz onları.

Hıh, şiştin mi babamız, ver hadi cevabını.

— Hem büyüdü bunlar artık canım!

Sabahat ablamın gözlerinin yosun yeşili kayboldu, sadece mavisi kaldı:

— Ne demek istiyorsun?

— Bir şey demek istediğim yok, sonra başımıza çıkarlar!

— Sefa öyle başa çıkacak çocuklardan değildir.

Tutsam ya dilimi! Tutamadım:

— Ben salağım, dedim.

— Sus ulan sen! diye payladı müdür beni.

Hiç konuş dediğini duymadım ki zaten senin. Daha ağzınızı açmadan, «Sus ulan» ı yapıştırırsın.

Anladım, bunların ikisinin arasından kara kedi geçmiş... Geçer ya, şu adamın iriliğine ayılığına bak, bir de şu kızın kibarlığına, nârinliğine bak!... Müdürdeki ağzın içine iki iri portakal sığar, ya şu kızcağızın ağzının içine, kaşık bile sığmaz... Mutlaka ağzının ya bu yanı, ya öteki yanı yırtılır. Küçücük dudakları var benim Sabahat ablamın.

— Bugünlerde sinirlisin Sabahat!..

Olabilir... Genç kız kalbi, kızmıştır bir şeye. Belki de sana...

— Olabilir.

Yaşşa be Sabahat abla, benim diyemediğimi sen dedin.

— Sebep?

— Sen bilirsin sebebini.

— Ne yaptım ben sana?

Bak sen; babamıza, anamıza ne yaptığından haberi yok. Ulan, kadıncağızı çırılçıplak masanın üzerine yapıştırmadın mı? O gün bugün ağrıyordur beli.

Desem mi acaba:

— Belini incittin, diye.

Bana nesi?

— Sen yaptığını bilirsin, dedi Sabahat ablam.

Biliyor ya... Düşünmeliydi, bu nârin vücut o kupkuru masanın üzerine yapıştırılır mı? Gelseydiniz buraya!... Bak, Sabahat ablamın cicili bicili yorganı, cicili bicili yastığı vardı. Acıtmışsındır ablamın orasını, burasını...

— Ama Sabahat bilmen gerekli...

— Neyi, neyi bilmem gerek?

Yaşşa Sabahat abla!... Bağır şu adama!... Tırnakların yok mu senin, haydi parçala şunu!... Sorarlarsa, ben parçaladım, derim.

— Ama Sabahat!...

— Aması maması yok!

Yok işte yok, anladın mı babamız, bu işin aması maması yok... Soldurdun gül gibi kızı...

O sırada müdür beyin gözüne ben çarptım. Ne vardı sanki ensemdeki sineğe şap diye vuracak. Adam, benim odada bulunuşumu ikinci kez farketti.

— Çık ulan sen dışarı!

Sabahat hemşire kolumdan yapıştı:

— Ne zararı var çocuğun, dursun.

Kedi gibi koynuna sokuldum. Hakikaten sinirli bugün Sabahat ablam, zangır zangır titriyor.

— Titreme Sabahat abla, dedim.

Müdür:

— Sen sus ulan! diye payladı yine.

— Kötü bir şey demedim ki müdür bey.

— Sus ulan!

Sabahat ablam karış tı:

— Azarlama çocuğu!

Müdürden tıs yok... Haydi benim alaycı benliğim, arılarım, beylerim, analarım, işçilerim, şu müdürle dalga geçmenin tam zamanı.

Denmez ama, dedim:

— Efendim, pantalonunuz düşmüş.

Adamın eli, bilinçsiz olarak kemerine gitti. Ve hemen ardından kaşlarını çattı:

— Gûya bunlar da adam olacak!

— Eh, ederseniz olacağız, dedim.

— Olamazsınız.

Sabahat ablama sordum:

— Olamaz mıyız Sabahat abla?

— Olursunuz.

— Ya gördün mü, olurmuşuz.

Sırtımı dayamışım ki Sabahat ablama, müdür de kim oluyor?

İkisi de sustular... Sessizliği ben bozdum. Müdüre:

— Sabahat ablam küsmüş sana, dedim.

— Öyle mi?

Pek şeker oldun vallahi müdür bey!...

— Öyle efendim.

— Niçin acaba?

Adam baktı ki, beni azarlamakla eline bir şey geçmeyecek, dost olmağa başladı.

— Helbet vardır bir sebebi, dedim.

— Yok canım, dedi müdür, Sabahat ablanız bana küsmez ki...

Atıldım:

— Küsmüş, vallahi billâhi küsmüş. Küs değil misin Sabahat abla?

Sabahat abla cevap vermedi.

— Bak işte, küsmüş, dedim müdüre.

Barıştırayım mı yahu şunları? Sakın ha Sıpa!... Çok güzel bu fasıl. Bir arslanın fare olmasını seyretmek kadar hoş bir şey yoktur dünyada. Hem de bir dişi kedinin önünde... Ulan Sabahat abla be, neymişsin sen be, şu insan azmanını, şu zayıf nâhif vücudunun karşısında el pençe divan durduruyorsun. Ne var acaba sende? Ne veriyorsun ki sen buna, bu böyle dut yemiş bülbül gibi duruyor senin karşında. Hayır, inanmam... Hiçbir şey vermedim, deme sakın. Gözünü seveyim söyle be Sabahat ablacım!... Ne verdin bu azmana?

Müdüre:

— Başınız mı ağrıyor? dedim.

— Nereden anladın yavrucum?

Hay yavrucunu sevsinler senin:

— Başınızı tutuyorsunuz da. İsterseniz size bir aspirin versin Sabahat ablam.

Sabahat ablam, nazlı nazlı konuştu:

— Ver Sabahat abla, ver, dedim.

Hemen bir bardak su doldurdum oradan, aspirini de kaptım Sabahat ablanın elinden, müdüre uzattım. İçimden:

— Yut babalık yut, zaten yutmuşsun hapı, dedim, dışımdan:

— Buyrun efendim, geçmiş olsun, dedim.

Müdür:

— Teşekkür ederim, deyince, Sabahat ablamın yerine, ben karşılık verdim:

— Bir şey değil!

Kızdı yine müdür:

— Sen sus ulan! Sabahat hanım desin!... Haydi Sabahat!...

Aman Allahım, bizim boru sesli müdürün sesi bu kadar incelsin ha! Bu kadar şefkat koksun ha!... Olamaz vallahi, bu adamın ses tellerinde çok büyük bir arıza oldu...

— Hayidi Sebaahaaat!...

Dayanamadım, ben de müdür beyi taklit ederek:

— Hayidi Sebaaahaaat, deyiverdim.

Zavallı müdür, duymamazlıktan geldi. O bir kere dikmiş gözlerini Sabahat ablaya:

— Hayidi Sebaaahaaat, dudaklarına bakıyorum.

Zaten, başka yerine baktığı yok ki!...

— N'olursun bir kerecik de!...

— ...

— Hayidi Sebaaahaaat canım!...

Müdür yavaş yavaş Sabahat ablaya doğru yaklaşıyor. Fırsat bu fırsat, hemen araya giriverdim:

— Acık duuur Müüüdüüür beeey!..

Eliyle itti:

— Sen çekil ulan!

(Devamı var)

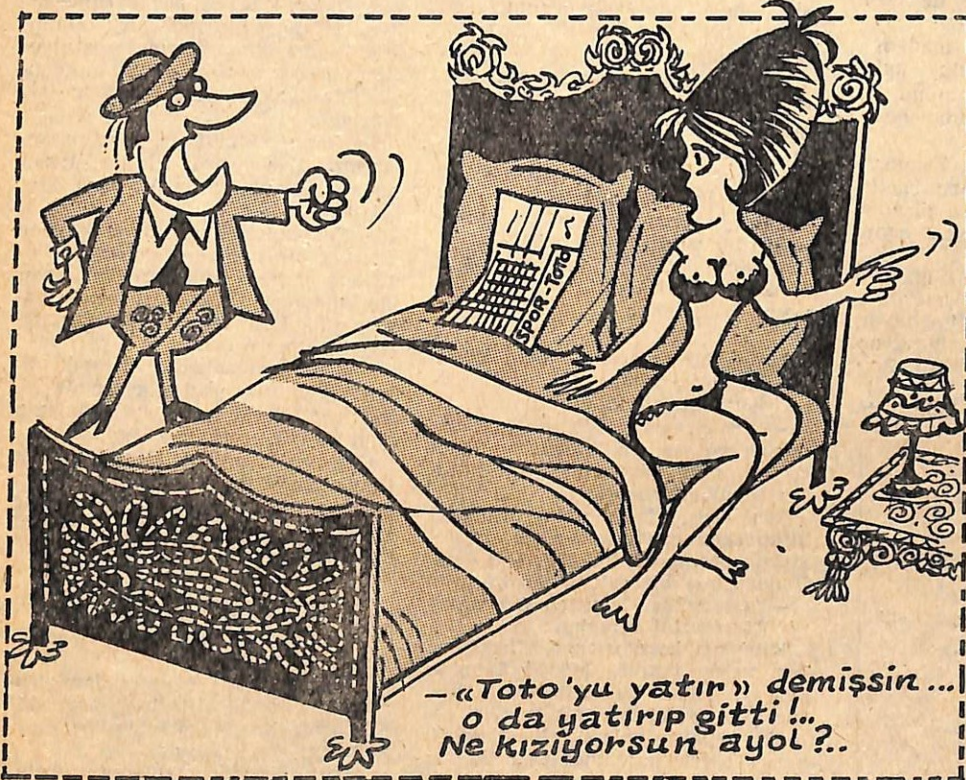

(Basın: 10265 - A - 20101 — 33)

spor toto ŞAKALARI

ZEKİ

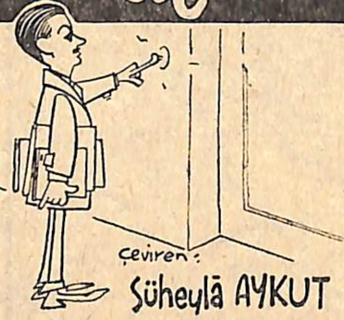

Genç Satıcı

Çeviren: Süheylâ AYKUT

KAPILARIN zillerini çalarak ekmek parası kazanmak çok güç bir iştir. Fabien, ev ev dolaşarak satış yapan bir yayınevi hesabına tam sekiz gündür bu güçlüğü yeniyordu. Kısa bir süre öncesine kadar, günün birinde böylesine bir işe atılacağını rüyasında görse hayra yormazdı.

Yirmibir yaşındaydı ve bunca yıl keyfine göre yaşamaktan, çalışmaya vakit bulamamıştı. Eğer ödenmesi gereken borçlar yığılmasaydı, alacaklılar köşe başlarını tutmasaydı, yine de bir iş adamı olmayı aklından geçirmezdi. Fakat artık olan olmuş, açlık ve parasızlık başına vurmuştu. Çalışmaktan başka kurtuluş yolu yoktu. Gazetelerden birinin küçük ilânlar sütunu imdadına yetişmişti. Tartempioni Yayınevi, ikibin frank aylıkla çalışkan gençler arıyordu.

Gençti. Karnını iyice doyurursa, çalışkan da olabilirdi. Yayınevine gitti, aranan genç olarak hemen işe girdi.

Fakat bulduğu işi başarmak pek kolay olmuyordu. En büyük engel de, ayak satıcılarını apartmanlara sokmayan kapıcılardı. Hangi kapıya sokulsa ya bir kapıcının asık suratıyla karşılaşıyor, ya aksi bir kiracı kapıyı suratına kapatıyor, ya da bir ukalânın tekmesi ile kendini sokağın ortasında buluyordu.

Mesleğinin hoş tarafları da yok değildi hani. En eğlenceli olanlar da kadınlardı. Kocaları işe gitmiş, çalan kapıyı açmak için ince sabahlıklariyle beliriveren bu lâtif yaratıklar bir alacaklıyla karşılaşacaklarını umarlarken, beyaz dişlerini göstererek gülen şipşirin bir delikanlı görünce, nasıl da ferahlayıp seviniyorlardı! Fırsattan yararlanmaya kalkışan Fabien bu şaşkınlıktan istifade ya bir kaç kitap satıyor, ya da çoğu zaman olduğu gibi avucunu yalıyordu!

Katrin, yirmibeş yaşını biraz geçmişti. Güzeldi. Kapı çalındığında, berberden yeni gelmişti. Açtı kapıyı. Koltuğunun altında taşıdığı ağır kitap çantasiyle, güzel bir delikanlı beliriverdi karşısında.

— Saygılarımı sunarım madam..

Büyülenmişcesine dondu kaldı Katrin. Saygılarımı sunarım mı demişti? Çocuk denecek kadar genç, ilâh denecek kadar güzel...

— ... Size, Tartempioni Yayınevinin en son çıkan kitaplarını getirdim. Çağdaş yazarların en güzel eserlerini bir araya toplayan yayınevi...

Konuşurken etli kalın dudakları açıldıkça, bembeyaz dişleri meydana çıkıyordu. Katrin onu dinlemiyor, sadece seyrediyordu. Öylesine gençti ki, bir öğrenci denebilirdi. Acaba kaç yaşındaydı?

Bakışları, delikanlının bakişleriyle karşılaştı, bir elektriklenme oldu aralarında.

— Giriniz mösyö.

Yayınevi sahibi Leon, «Evden içeri girilince, satış şansı artar» derdi. Fabien'in kafasında birçok rakamlar dönüyordu. 12000 franklık satış yapsa. üçte biri kâr olarak kendine kalırdı. İlk denenme ayında 4000 franklık bir kazanç sağlamak, ne fevkalâde bir şeydi! Madalyonun bir de tersi vardı ki, o felâketti işte! Yüz franktan az satış yaptı mı, gözünün yaşına bakmadan taburcu edilecekti.

Fabien bir taraftan bunları düşünürken, diğer taraftan da müşterisine çeşitli diller döküyordu:

— En iyi artistik koleksiyonlarımız da var madam. Mauriac'ın, Henri Troyat'nın, bütün Akademi Fransez topluluğunun eserleri...

Genç satıcı koltuğunun altındaki kitap dolu çantasıyla güzel müşterisinin peşine takılıp, XV. Louis stili döşenmiş bir salona girdi.

— İsterseniz, Maurice Genevais'nin bir eserini vereyim.

Kitapları karıştırırken, bakışları bir resme takıldı. Mösyö Leon'un sesi yankıladı kulaklarında: «Alıcı, bir askerse, orduya ait eserleri seçiniz. Artistse, onları ilgilendiren tiyatro eserlerini; kucağında köpek taşıyan yaşlı bir kızsa, çocuk resimleri gösteriniz» derdi.

Genç kadına nasıl bir kitap göstersem diye düşünürken, müşterisi onun renkli yüzünü seyrediyordu. Zavallı çocuk... Ütülenmemiş pantalonunu ütülü gösterebilmek için, akşamları yatağının altına koyduğu biraz yana kaçmış çizgilerinden nasıl da belli oluyordu! Ceketi eskiydi. Yakaları hafif kirli açık mavi gömleği, pembe yanaklarına çok yakışıyordu.

Fabien, mösyö Leon'un bir başka öğüdünü hatırladı. Müşteri pohpohlanmalıydı. Bakışları, masanın üzerinde duran bir Çin vazosuna ilişti.

— Sanat eserlerini pek sevdiğiniz görülüyor madam, dedi. Sizin gibi zevk sahibi bir bayan, edebiyata da ilgisiz kalamaz! Katrin:

— Oh, evet... diye kekeledi. Edebiyatı severim ama, hayatı daha çok severim.

— Abone olursanız, kırk franklık yirmi cilt kitabı, otuzbeşer franktan alacaksınız.

Katrin'in bakışları, delikanlının dudaklarındaydı:

— Oh, ne güzel!... diye mırıldandı.

Satıcı, neyi kastettiğini düşünmedi bile. İş işti, karşısındaki de müşterisiydi.

— Eğer peşin para vermek istemezseniz, borcunuzu taksitle de ödeyebilirsiniz.

Katrin içini çekti:

— Daima ödemek lâzım. Biraz erken, biraz geç, hepsi bir. Dulum. Tek başına bir pansiyonda çalışıyorum. Sanat eserleri sattığım küçücük bir dükkânımdan başka bir şeyim yok.

Delikanlı, «Şimdi de hayatını anlatıyor» diye geçirdi içinden. İnsan nelere katlanmıyordu bu meslekte!

Müşteri:

— Yalnızlık çok zor! diyerek, genç satıcıya biraz daha sokuldu.

Genç kadının göğüslerinden çıkan baş döndürücü bir koku, etrafa yayılıyordu. Delikanlı bu göğüsleri tahayyül etmeye çalıştı.

— Epey saçmaladım, diyerek silkindi kadın. O kadar gençsiniz ki, her yönü ile hayatın ne olduğunu eminim bilemezsiniz.

Öyle bir bilirdi ki... Kendi de tek başına hayatını kazanabilmek için çırpınıyordu. Daha dün, bir sandviç yemeğe bile hakkı yoktu. Gözlerini genç kadının açık göğüslerinden ayırmadan:

— Haklısınız madam, dedi. Yalnızlığın ne olduğunu bilirim.

— Yalnızlığın mı? Kaç yaşındasınız?

— Aşkın yaşı yoktur madam. Kocanızın yerinde olsaydım, sizin gibi güzel bir kadından sebep ne olursa olsun ayrılmazdım.

Sustu. Kızardı, soluğunu tuttu, bekliyordu. Kısa bir sessizlik oldu. Genç kadının ince parmakları saçlarında dolaşıyordu. Kalbi hızla çarparken patronu geldi aklına. Mösyö Leon, öğle yemeğinde onu küçük bir lokantada bekleyecekti. Katrin'in parmakları delikanlının göğsünde gezinirken, Fabien'in kolu genç kadının beline sarıldı.

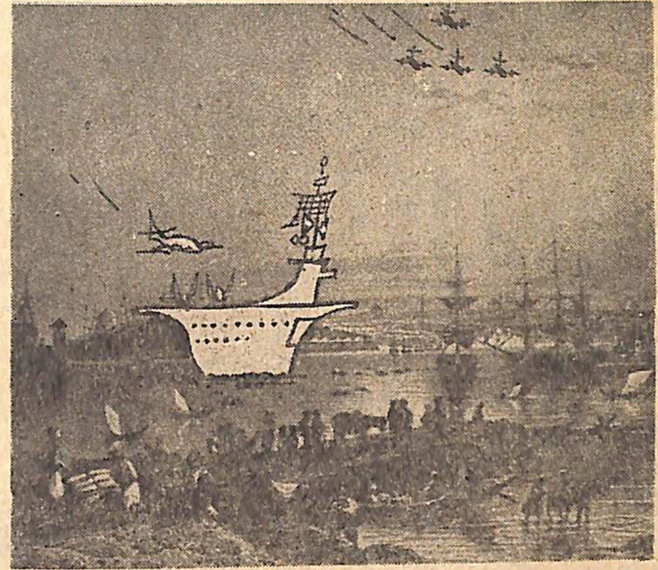
Öğleden sonra saat ikibuçuk sıralarında küçük lokantaya daldı. Mösyö Leon oturmuş, bıkmadan kendisini bekliyordu.

— İşler nasıl? diye soran patronuna:

— Fevkalâde, dedi. Yayınevimize, en pahalı kitaplarımızı alacak genç ve güzel bir müşteri buldum, kendime de aynı müşterinin evinde parasız yatacak bir yer!

G. Bideau'dan çeviren:
Süheylâ AYKUT

FOTO AKBABA

BİK

iyi plânlanan ve yürütülen bir reklâm ve tanıtma faaliyeti bir müessese için masraf kapısı olmaktan çıkar; karşılığını kat kat getirir.

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

(Basın: 10686 — 32)

AKBABA
Haftalık Siyasî Mizah Mecmuası
SAHİBİ: Ergin Ortaç
Yazı işlerini fiilen idare eden: Kadri Yurdatap
Sekreter: Selâmi M. Yurdatap
Dizildiği ve basıldığı yer: Akbaba Matbaası
Fiatı: 100 kuruştur.

Milletler Gülüyor

Fazla geldi

Nişanlanalı bir hafta olmuştu, fakat genç kızın parmağına takılan elmas nişan yüzüğünü gören olmamıştı. Bütün umudu, dâvet edildiği partideydi. Bir sürü genç kızın arasından hiç değilse birinin gözüne ilişecek, o da kasıla kasıla, «Nişanlım taktı» diyecekti.

Umduğu gibi olmadı. Bütün gayretine rağmen dikkatleri parmağındaki elmas yüzükte toplayamayınca:

— Aman Yârabbi! diye bağırdı. Burası da ne kadar sıcak!... İnsan en küçük bir ağırlığa bile tahammül edemiyor. Pencerelerden birini açmazlarsa, elmas nişan yüzüğümü parmağımdan çıkarmak zorunda kalacağım!

Sabret yahu

Dırdırından başka bir şeyi olmayan huysuz ve sinirli kadın, ziyarete gittiği annesinde on gün kalmıştı. Eve dönünce kocasına:

— Özlemişsindir her halde, dedi. On günlük bir ayrılıktan sonra, bana söyleyecek bir şey bulamıyor musun?

— Bir dakika müsaade et şekerim, dedi adam. Bu imkânı bana verdiğin için, teşekkürlerimi bildirecek bir cümle kurmaya çalışıyorum!

— Yine mi sen?... Evde kimse yok dedim ya!...
— Ben de onun için geldim zaten!...

Ücreti neyse..

Yaşlı kız gece evine girip kapıyı kapadı:

— Çantanı at ve kıpırdama! diye komut veren meçhul bir sesle, olduğu yerde kaldı! Karşısında dev gibi bir karaltı belirmişti. Emri tekrarladı.

Çantasını attı kız. Hırsız çantayı karıştırdı, bir şey bulamadı. Kızın üstünü aramaya başladı. Ellerini ceplerine daldırdı, omuzunda, kalçalarında dolaştırdı, sütyeninin içini araştırdı, bir şey bulamadı. Tam gitmeye hazırlanıyordu ki, kız kendinden geçmiş bir sesle:

— N'olur biraz daha devam ediniz, diye yalvardı. Zahmetinizin karşılığında size bir çek imzalarım!

Yalnızlık

Vakit öldürmek için gezerlerken, yanlarından geçen mutlulukla ilişkisini kesmiş, kederden bitmiş, mahzun gözleri yuvalarına çökmüş orta yaşlı adamı gördüler. Biri:

— Görüyor musun ne kadar kederli, dedi. Kendisini tanırım. Zavallının ne dostu, ne de ailesi vardır.

— Hepsi öldüler mi?

— Hayır, dedi arkadaşı. Hepsi zengin oldular!

— Evlendiğini duydum, doğru mu?
— Ohooo, ayrıldım bile!...

Sebep

Adam, Paris'in en ünlü tiyatrolarından birinin yakınlarındaki dükkânlardan birine girdi:

— Sizde yumurta bulunur mu? diye sordu.

— Kaç tane kadar olsun?

— Ne kadar varsa, hepsini istiyorum!

Kurnazca göz kırpan dükkân sahibi:

— Anladım, dedi. Temsiline bu gece başlanacak olan «Hamlet» i seyretmeye gideceksiniz galiba...

Hazırlanan yumurta kâğıtlarını kucaklarken cevap verdi adam:

— Seyre değil, «Hamlet» i oynamak için biraz sonra sahneye çıkacağım da!...

— Ne kızıyorsun karıcığım? Garsonun dikkatini çekmek için yapıyorum!

Hayırlı kaza

Panayırda numaralar yapan hokkabaz, elindeki sigarayı parmaklariyle beraber küçük bir giyotine sokuyor, sonra seyircilerin arasından çağırdığı birine giyotini kullandırıyor, keskin ağızlı bıçak hızla indiğinde sigara ikiye bölünüyor, fakat parmaklarına hiçbir şey olmuyordu.

Oyunu izleyen seyircilerden biri dayanamayıp sordu:

— Bu numarayı yaparken, kazaya hiç uğramadınız mı?

— Uğradım, dedi cambaz. Tam üç kere sigaraya bir şey olmadı, üçünde de olan bizim parmaklara oldu!

Şaşkınlıktan ağzı açık kalan seyirci sordu:

— Eee?...

— Allahtan parmaklarım doğuştan fazlaydı da, üç kazada üç kayıp verdim, hastanesiz ameliyatsız çok şükür normale döndüm!

Yazısız

Maraton

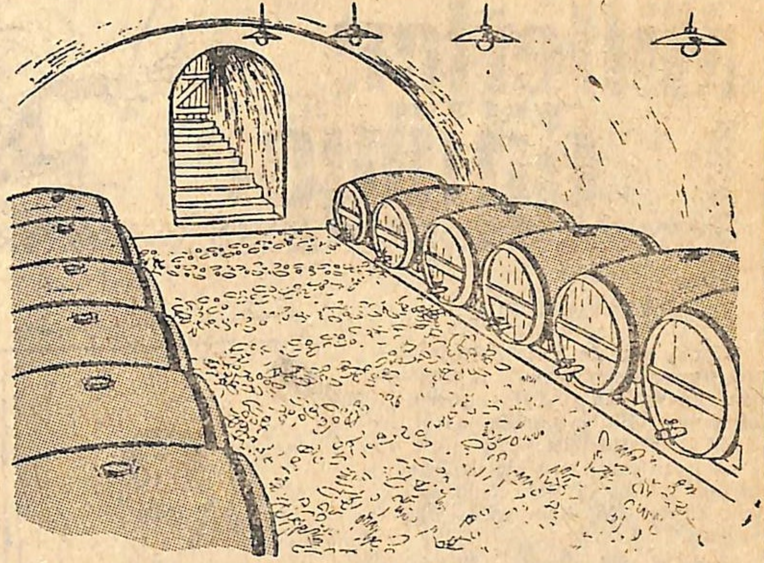
Yazı işleri müdürü, foto muhabirinin getirdiği at yarışlarıyla ilgili fotoğraflara hayranlıkla baktı, baktıkça hayranlığı bir kat daha arttı. Öyle enteresan resimlerdi ki bunlar, birinci gelen atın koşuya girişi, rakiplerini geçişi, yarışı bitirişi öylesine yakından çekilmişti ki, görenin aklı dururdu!

Muhabiri tebrik eden müdür:

— Bu işi nasıl başardığını doğrusu çok merak ettim, dedi.

— Pek güç olmadı, diye cevap verdi muhabir. Başlama noktasında bir poz aldım, verilen işaretle birlikte, ben de yarış pistine daldım. O, rakiplerini geçti, bitişe yüz metre kala da ben onu geçtim ve makinemi ayarlayarak, birinci gelişinin resmini sıcağı sıcağına çektim!

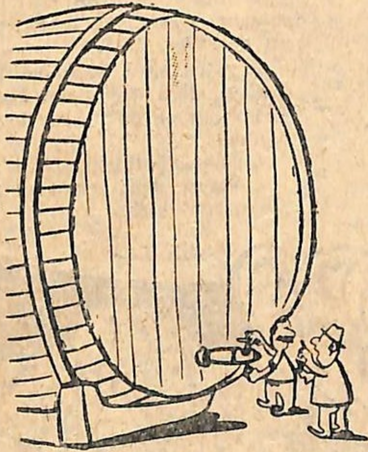
Sarhoş dünya

YAZISIZ

YAZISIZ

— BİR UFAK KADEH LÜTFEN !..

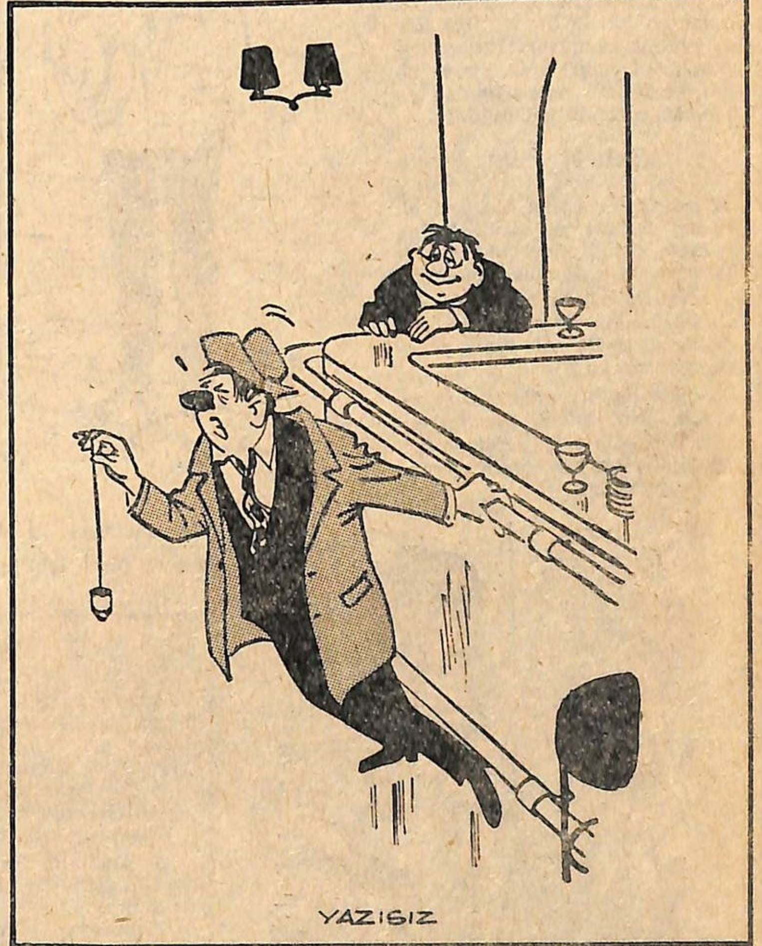

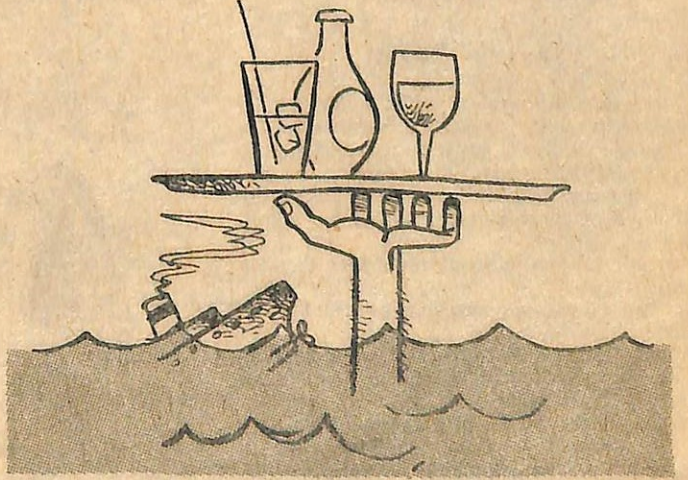
YAZISIZ

YAZISIZ

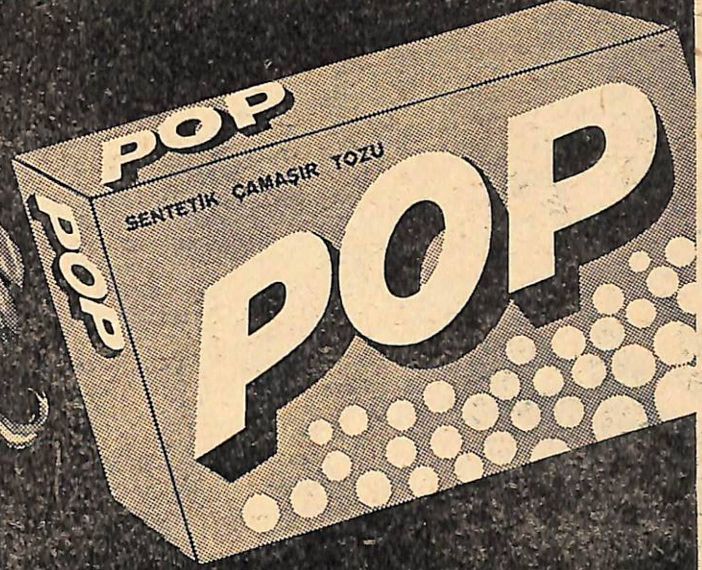

YAZISIZ

YAZISIZ

güveneceğiniz temizlik

sayesinde

POP kiri eritmek suretiyle yok ettiğinden çamaşırı yıpratmadan temizler ve dezenfekte eder

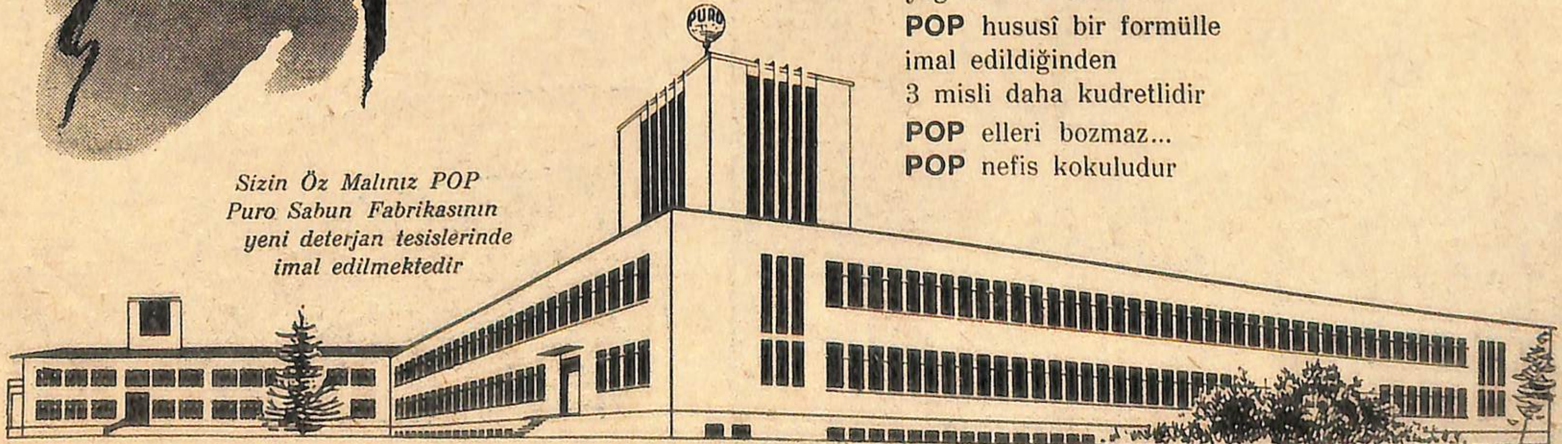
POP rendelenmiş sabun olmadığından çamaşırda yağ kokusu bırakmaz

POP hususî bir formülle imal edildiğinden 3 misli daha kudretlidir

POP elleri bozmaz...

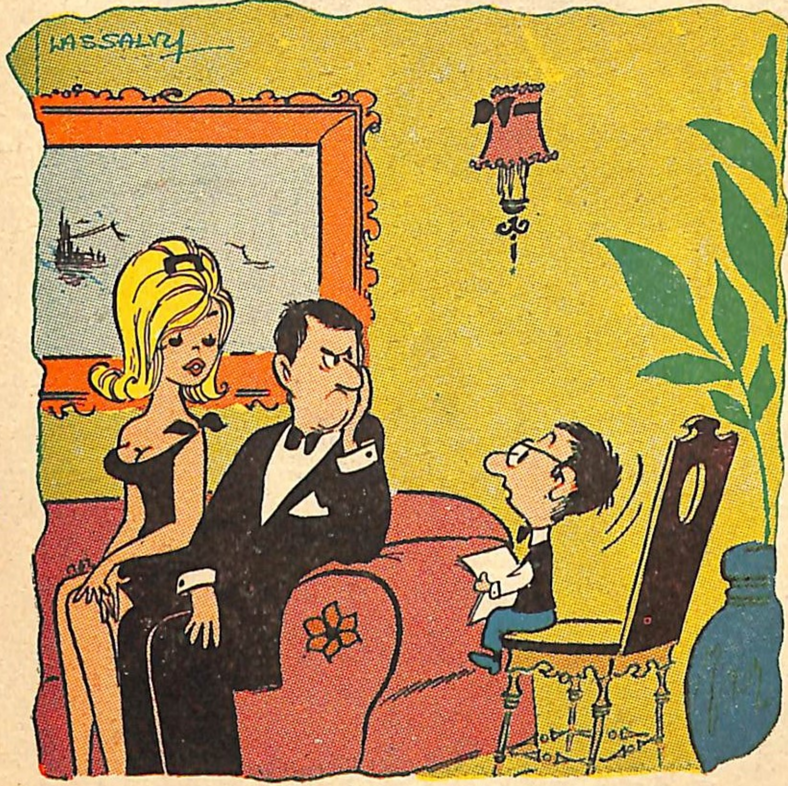
POP nefis kokuludur

Sizin Öz Malınız POP Puro Sabun Fabrikasının yeni deterjan tesislerinde imal edilmektedir

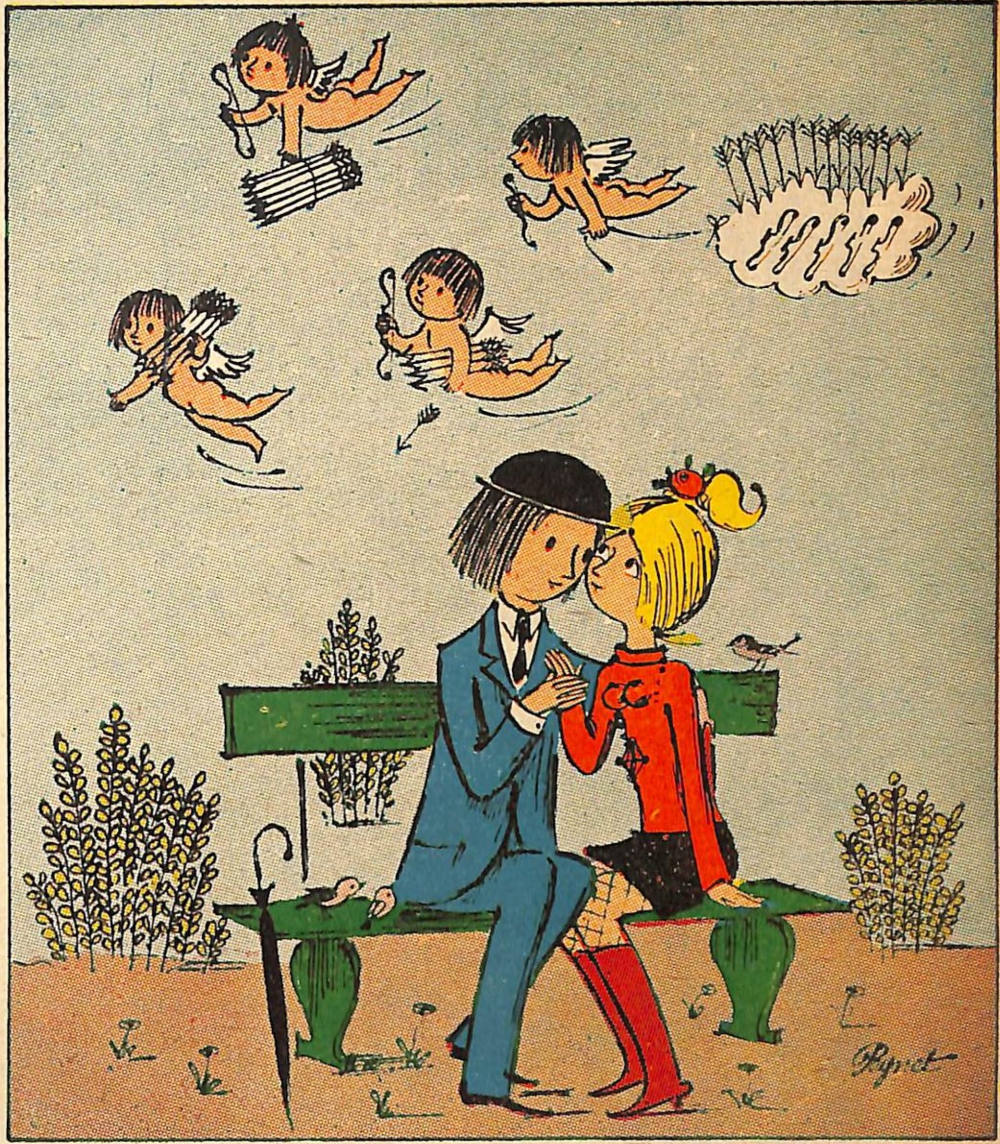

(Yeni Ajans : 0665 — 34)

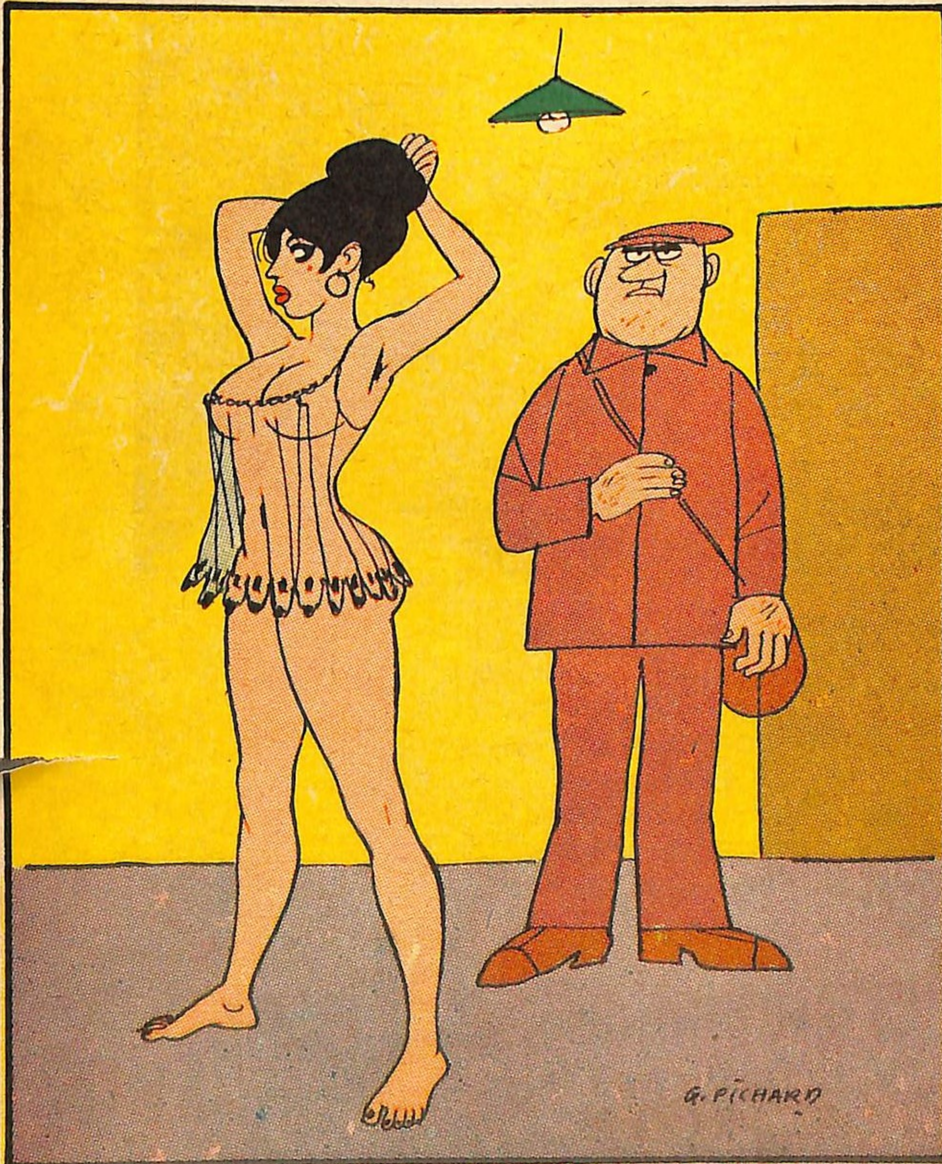
Akhaha

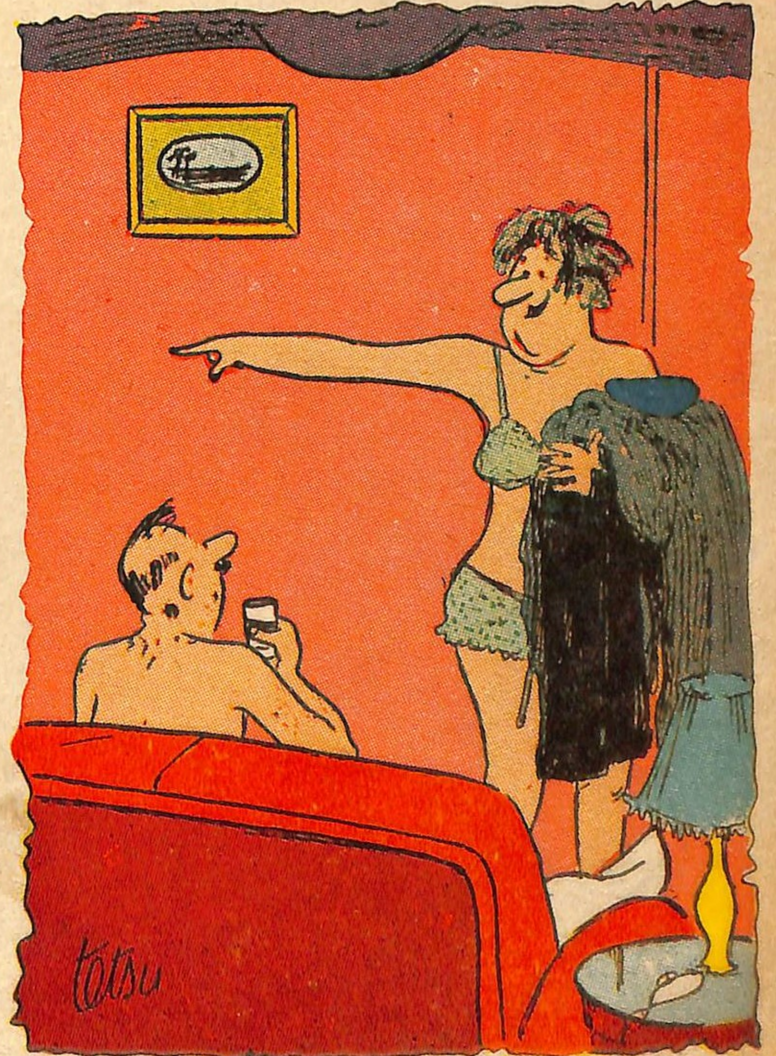
— BABACIĞIM, ÖNCE BENİM PROBLEMİMİ ÇÖZER MİSİN ?

MELEKLER — BUNLAR VURULACAĞI KADAR VURULMUŞ BİZ BAŞKASINA BAKALIM !

— NE VARMIŞ KIYAFETİMDE GECE İŞİ İÇİN BUNDAN İYİSİ Mİ OLUR !..

— YOOO!. MUSLUĞU TAMİR ETMEDEN ELBİSELERİNİ GERİ VERMEM !.